

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Föräldrasamverkan i förskolan

Olika synsätt gällande barnets bästa

Namn: Emma Martinsson
och Lovisa Malmqvist
Program: Förskolläraryrket

Examensarbete: 15 hp
Kurs: LÖXA1G
Nivå: Grundnivå
Termin/år: HT17
Handledare: Thomas Jordan
Examinator: Agneta Simeonsdotter Svensson
Kod: HT17-2920-042-LÖXA1G

Nyckelord: samverkan, samarbete, empati, olika synsätt, barns bästa, hem och förskola

Abstract

Syftet med vår uppsats är att undersöka dels vilka situationer som pedagoger upplever skapar svårigheter när det finns olika synsätt för barnets bästa i mötet med föräldrar. Dels vilka strategier som förskollärarna säger sig använda. Utifrån våra frågeställningar söker vi svar på deras upplevelser och strategier. Med det vill vi även erövra ytterligare kunskap kring hur förskollärare kan skapa gott samarbete med föräldrar.

Vi har intervjuat sex förskollärare som beskrivit sina uppfattningar gällande syftet och frågeställningarna. Transkriptionerna har varit utgångspunkten i resultatet där vi har analyserat och tolkat pedagogernas utsagor.

I resultatet framträder varierande svårigheter som rör föräldrasamverkan när olika synsätt finns kring barnets bästa. Pedagogerna använder olika strategier beroende på situation och kompetens. Studien tydliggör att pedagogerna bemöter föräldrarna med hjälp av empati och försöker genom det skapa dialoger med föräldrar. Det framgår i resultatet att trots de komplexa situationer som kan uppstå tycks det vara viktigt att försöka mötas halvvägs. Hur pedagogerna uttrycker sig och agerar i mötet med föräldrarna skapar olika möjligheter att finna ett gott samarbete.

Förord

Vi vill börja med att tacka vår handledare Thomas Jordan för stöd och vägledning under vårt examensarbete. Vi är likaså väldigt tacksamma för att deltagande förskollärare har medverkat, utan dem hade vi inte kunnat genomföra vår studie.

Avslutningsvis vill vi även tacka våra närstående för deras stöd under den här perioden.

Göteborg 2018-01-02

Lovisa Malmqvist och Emma Martinsson

Innehållsförteckning:

1. INLEDNING	1
2. SYFTE	2
3. FRÅGESTÄLLNING	2
4. TIDIGARE FORSKNING	3
4.1 ARBETET ATT SKAPA GODA RELATIONER MED FÖRÄLDRAR	3
4.2 NÄR SVÅRIGHETER UPPSTÅR KRING FÖRÄLDRASAMVERKAN	4
4.3 BARNET I CENTRUM	5
4.4 SAMMANFATTNING	6
5. TEORETISKT RAMVERK OCH BEGREPP	7
5.1 NONVIOLENT COMMUNICATION	8
5.2 BEGREPP	9
5.2.1 <i>Samverkan</i>	9
5.2.2 <i>Kommunikation</i>	9
5.2.3 <i>Trygghet</i>	10
5.2.4 <i>Empati</i>	10
5.2.5 <i>Olika synsätt</i>	11
6. METOD	12
6.1 METODOLOGI – GROUNDED THEORY	12
6.2 METODVAL – KVALITATIV INTERVJU	13
6.3 URVAL	14
6.4 UNDERSÖKNINGSROLL	14
6.5 GENOMFÖRANDE	15
6.6 VALIDITET, RELIABILITET OCH GENERALISERINGSBARHET	15
6.7 ETIK	17
7. RESULTAT	18
7.1 SVÅRIGHETER SOM PEDAGOGER UPPLIVER	18
7.1.1 <i>Svårigheter när det finns olika synsätt på ansvarsområden</i>	18
7.1.2 <i>Svårigheter att nå fram till föräldrarna</i>	19
7.1.3 <i>Svårigheter när föräldrarna har olika synsätt</i>	21
7.2 SAMMANFATTNING	22
7.3 PEDAGOGERNAS STRATEGIER SOM ANVÄNDS NÄR SVÅRIGHETER UPPSTÅR	23
7.3.1 <i>Agerandet vid orosanmälan</i>	23
7.3.2 <i>Erbjuda föräldrastöd</i>	23
7.3.3 <i>Förklara vad läroplanen säger</i>	24
7.3.4 <i>Lyssna med empati och skapa dialog</i>	24
7.4 SAMMANFATTNING	26
8. DISKUSSION	27
8.1 SVÅRIGHETER SOM PEDAGOGER UPPLIVER	27
8.1.1 <i>Vem ansvarar för vad?</i>	27
8.1.2 <i>Hur kan pedagoger och föräldrar mötas halvvägs?</i>	27
8.1.3 <i>Förskolläraernas uppfattningar om den egna yrkesrollen</i>	28
8.2 STRATEGIER SOM ANVÄNDS NÄR SVÅRIGHETER UPPSTÅR	28
8.2.1 <i>Bemötandet vid orosanmälan</i>	29
8.2.2 <i>Hur samtal kan formas</i>	29
8.2.3 <i>Läroplanens betydelse</i>	30
8.2.4 <i>Lyssna med empati</i>	30
8.3 SLUTDISKUSSION	31
8.4 FORTSATT FORSKNING	32
9. REFERENSLISTA	33
10. BILAGA 1 - PRESENTATIONSBREV	36

11. BILAGA 2 - INTERVJUFRÅGOR.....	37
12. BILAGA 3 - FALLBESKRIVNINGAR.....	38

1. Inledning

Under vår tid på förskolläraprogrammet har vi genomgått några fåtal kurser som berör föräldrakontakten. Vi upplever att utbildningen inte gett oss tillräckligt med kunskap om samverkan med föräldrar och specifikt när det finns svårigheter i relationen. Kurser har fokuserat betydande mot barns strategier att lösa konflikter och hur förskollärare stödjer barnen i sådana situationer.

Vi har båda ett intresse för människors relationer och hur konflikter kan lösas utifrån hur individer väljer att bemöta och hantera svårigheter som kan uppstå i människors relationer. Jensen & Jensen (2008) beskriver pedagogers olika kompetens när det gäller konflikthantering. En del pedagoger känner sig inte trygga med att möta konflikter från föräldrar då de upplever att de inte har tillräckligt med kompetens. Vi förstår konflikt utifrån Uzun och Ayik (2017) som beskriver Thomas och Kilmanns fem olika konfliktstilar. Människor använder någon av konfliktstilarna vid osämja där parternas behov och intresse kolliderar vilka är: *integrerande, anpassande, undvikande, dominerande och kompromissande*. Den integrerande stilen innebär att personerna möts med öppna sinnen för att försöka lösa konflikten på bästa sätt. Den anpassande stilen innebär att en individ visar mer hänsyn till sin omgivning än till sina egna behov och känslor. Personen tänker på andras bekymmer och lägger sina egna åt sidan, vilket skapar få möjligheter att lösa konflikter. Den undvikande stilen innebär att individen undviker konflikter. Uppstår konflikter tenderar personen att dra sig tillbaka för att undvika situationen. Den dominerande stilen innebär att individen är mån om sina egna intressen eller uppfattningar och visar ingen hänsyn till sin omgivning. Den kompromissande stilen innebär att parterna förmedlar fram sina tankar och möts på vägen för att komma fram till ett beslut (Uzun & Ayik, 2017).

Vi ser vikten i att arbeta med konflikthantering för att få en ökad kompetens. Likaså att som förskollärare känna sig tryggare när konfliktsituationer kan uppstå. Förskollärares yrke består utav ett flertal relationer och möten med många inblandade. Det är inte bara barnen vi ska skapa och upprätthålla goda relationer med utan även deras vårdnadshavare. Därför ser vi att en kompetens om konfliktsituationer är viktigt att ha som pedagog.

Utifrån våra erfarenheter från förskoleverksamheter har vi fått en inblick i den komplexitet som berör föräldrasamverkan. Vi har stött på olika situationer där föräldrar och pedagoger har skilda synsätt när det uppstår svårigheter rörande barnet. För att ta några exempel finns det vårdnadshavare som upplevs problematiska att nå fram till. Exempelvis när föräldrarnas barn har svårigheter med kamratskap eller när barnet kan vara i behov av särskilt stöd. Pedagoger på en förskola har uppmärksammat ett barn som ofta hamnar i bråk med andra barn. Det har lett till att barnet många gånger inte blir erbjuden att leka tillsammans med de andra barnen på avdelningen. Förskollärarna tycker att det är något som barnet behöver träna och få stötning i. Pedagogerna har pratat med föräldrarna som inte delar samma uppfattning som förskolan och de ser inte samma problematik. Ett annat förekommande problem är när föräldrarna är upprörda om förskollärare tar upp en händelse rörande deras barn. Barnet kan ha slagit ett annat barn och föräldrarna säger att det inte kan stämma. Deras barn skulle aldrig slå något annat barn oprovocerat. Våra erfarenheter visar på hur föräldrar och förskollärare kan ha olika

uppfattningar om vad som är mest fördelaktigt för barnet. Förskollärarna i dessa situationer upplever hur relationen kan skapa hinder för barnets bästa.

Pedagoger och föräldrar ska samarbeta för att barnet ska utvecklas och känna glädje på förskolan. I läroplanen för förskolan står det: *"beakta föräldrarnas synpunkter när det gäller planering och genomförande av verksamheten"* (Skolverket, 2016, s.13). Sandberg och Vuorinen (2007) förklarar att föräldrasamverkan inte alltid är ett oproblematiskt samspel. Anledningarna kan variera, det kan vara allt från olika referensramar till förskollärares professionella roll. Författarna lyfter sociala kompetenser som en viktig del i att skapa goda relationer. Dessa kompetenser påverkar bemötandet gentemot andra som upplever samma situation ur ett annorlunda perspektiv (Sandberg & Vuorinen, 2007). Kinge (2015) påpekar vikten av att pedagoger bemöter föräldrar med empati, när de till exempel är bekymrade och oroliga för deras barn. Pedagoger kan med fördel gå in via empati och inlevelse i mötet med en förälder för att sätta sig in i deras situation. Utifrån våra erfarenheter har vi upplevt vikten av att bemöta föräldrarna med empati, för att kunna mötas på ett professionellt sätt och visa en trygghet och tillit mot föräldrarna. Läroplanen för förskolan (Skolverket, 2016) betonar en relation av förtroende och tillit mellan förskollärare och föräldrar så att förskolan blir ett komplement till hemmet. Sandberg och Vuorinen (2007) lyfter hur en god relation mellan förskola och hem påverkar barnets utveckling och lärande på ett fördelaktigt sätt. Vi upplever det därför av stor vikt att pedagogers faktiska agerande synliggörs i arbetet med att upprätthålla relationer med vårdnadshavare. Speciellt när det finns dilemman som behöver redas ut och barnets bästa är utgångspunkten. *"Arbetslaget ska visa respekt för föräldrarna och känna ansvar för att det utvecklas en tillitsfull relation mellan förskolans personal och barnens familjer"* (Skolverket, 2016, s.13).

2. Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilka situationer som upplevs svåra i mötet med föräldrarna. Uppsatsen undersöker även strategier som förskollärare använder sig utav i mötet med föräldrar, när det finns olika synsätt på vad som är bäst för barnet.

3. Frågeställning

Frågeställningarna som vi kommer besvara är:

- Vilka situationer upplever förskollärarna som svåra när det finns olika synsätt hos föräldrar och förskollärare kring barnets bästa?
- Vilka olika sätt att agera säger sig förskollärarna använda sig utav för att hantera dessa typer av situationer?

4. Tidigare forskning

Vi redogör här för vad tidigare forskning säger kring föräldrasamverkan. För att få en övergripande uppfattning lyfter vi hur arbetet kan se ut för att skapa goda relationer med föräldrarna. Sedan fördjupar vi oss utifrån vårt syfte, vad som kan skapa svårigheter i mötet med fokus på skilda synsätt. Vi avslutar med att visa på hur arbetet kretsar kring barnet.

4.1 Arbetet att skapa goda relationer med föräldrar

Vourinen, Sandberg, Sheridan och Williams (2014) har studerat svenska förskollärares förmåga att samverka med föräldrarna och hur kompetenserna synliggörs för föräldrarna genom att intervjuja förskollärare. Resultatet visar på vikten av att ha en önskan att samtala med föräldrarna. Studien visar även vikten av att ge föräldrarna svar på deras frågor och funderingar. Det kan ge föräldrarna en känsla av trygghet när de lämnar sina barn på förskolan. Respondenterna säger att pedagoger bör skapa en förtroendefull miljö där föräldrarna känner tillit till förskolan och dess anställda (Vourinen et al., 2014). Vidare diskuterar Jensen och Jensen (2008) relationen mellan föräldrar och pedagoger. Pedagoger ska ha ett professionellt bemötande i samtal med föräldrarna. Förskolepersonalen har ett stort ansvar att skapa en god dialog utifrån den kompetens som de besitter. Det kan uppstå svårigheter kring barnet och då behöver det ske en dialog med föräldrarna. Det är av betydelse att pedagoger går in och visar sig närvarande utifrån sin yrkesroll i sådana situationer. Pedagogen har ansvar för att relationen ska bli så bra som möjligt och att föräldern ska känna sig respekterad. Pedagogen ska vara ärlig i samtalet annars kan det bidra till en sämre relation (Jensen & Jensen, 2008).

Vourinen et al. (2014) skriver om vikten av att inte se familjer som en och samma grupp. Det kan skapa problematik i mötet med föräldrar. Pedagoger behöver agera professionellt oavsett vilken situation pedagoger ställs inför, för att skapa och upprätthålla en relation med föräldrarna som är av god kvalitet. Vourinen et al. (2014) redogör för hur nyexaminerade förskollärare upplever föräldrasamverkan som en utmanande uppgift i arbetet. Resultaten beskriver förmågan att bemöta föräldrarna på ett kompetent sätt. En kompetens som utvecklas under tiden pedagoger samlar yrkeserfarenhet och samtalar med olika föräldrar (Vourinen et al., 2014).

Ivarson Jansson (2001) har undersökt hur förskolan uppfattas och blir ett komplement till hemmet. Författaren redovisar att pedagogers syn på vad yrkesrollen innebär påverkar hur de agerar gentemot föräldrarna. Tar pedagogen hänsyn till föräldrarnas inflytande och delaktighet i verksamheten, använder pedagogen en serviceinriktad metod. Tallberg Broman (2009) tar i sin artikel upp motsatsen, vilket benämns den isärhållande principen. Då anser pedagoger att förskolan är deras arena att förvalta. De skilda synsätten skapar olika typer av samarbete med föräldrarna. Ivarson Jansson (2001) kallar arbetet att nå fram till ett samarbete för *"samarbetskod"* (s. 123). Samarbetet startar redan vid första mötet med föräldrarna, inskolningen. Där är det väsentligt att utgå från barnet för att forma en så bra grund som möjligt. Alla formella och informella möten som sker mellan hem och förskola ingår i ett gott samarbete. Avslutningsvis bör pedagoger tillsammans med kollegor och föräldrar samtala om vad som gynnar barnet bäst (Ivarson Jansson, 2001).

Markström (2005) tar upp hur det formella samtalet, utvecklingssamtal, belyses i mötet mellan förskollärare och föräldrar. Föräldrasamverkan är inget lätt uppdrag och relationen pendlar hela

tiden mellan att vara informell och formell. En av Markströms (2005) konklusioner är att alla förskolor måste arbeta efter lagar och styrdokument men varje förskola konstruerar verksamheten utifrån det sammanhang som just den förskolan befinner sig i. Markström (2005) kan i sin avhandling redovisa hur åtaganden mellan förskola och hem är svårdefinierade. Men det är föräldrarna som ansvarar för uppfostran och när barnet är på förskolan kompletterar förskollärarna detta ansvar. Skulle barnet påverkas negativt behöver förskolan ta upp detta med föräldrarna eller om det är väldigt allvarligt göra en orosanmälan. Pedagogerna delger att de i vissa fall anser sig behöva utbilda föräldrarna så de använder sig utav en lämplig fostransstil (Markström, 2005).

4.2 När svårigheter uppstår kring föräldrasamverkan

Bladini (2004) har i sin doktorsavhandling undersökt hur specialpedagoger i samtal med pedagoger leder handledningsmöten. Vi menar på att författarens resultat är relevant i vår undersökning. Resultatet beskriver samtalet som kretsar kring pedagogers upplevelser av föräldrasamverkan. Förskollärare och föräldrar kan ha olika synsätt på barnet och dess behov. Föräldrarna kan ha åsikter på hur pedagogerna bör arbeta för att skapa goda förutsättningar för barnet att utvecklas och lära på förskolan. Författaren tar upp att när det finns meningsskiljaktigheter försvåras samverkan, men enligt författaren tolkas det förbättras när barnet upplevs utvecklas positivt i förskolan. Specialpedagogernas förslag till pedagogerna är att ta föräldrarnas perspektiv när det uppstår hinder i samverkan mellan pedagoger och föräldrar. Situationer där föräldrar och pedagoger har olika uppfattningar av barnuppfostran eller att pedagoger enligt föräldrarna inte gör tillräckligt för barnets bästa (Bladini, 2004). Liknande resonemang går att se från Jensen och Jensen (2008) som beskriver betydelsen av att pedagogerna sätter sig in i föräldrarnas perspektiv i samtal. Att pedagoger är uppmärksamma på deras välmående i situationen. Pedagogernas förståelse ska nå fram till föräldrarna och de bör ha ett intresse för hur parterna tillsammans kan hitta en lösning.

Jensen och Jensen (2008) skriver att när parterna har olika viljor i en situation, måste pedagoger ha förmågan att möta olika konfliktsituationer. Det ingår i deras yrkeskompetens. Pedagoger kan inte undvika konfliktsituationer utan behöver hitta ett sätt att hantera och finna lösningar. Ett exempel som ges av författarna är relevant för vår uppsats. Det beskriver förskolepersonalens sätt att bemöta kritik från föräldrar. En pedagog möter en upprörd förälder i tamburen. Föräldern undrar varför barnets kläder gång på gång försvinner. Pappan har ett högt tonläge och pedagogen blir chockad och osäker på hur hen ska bemöta föräldern. Pedagogen förklarar för föräldern att de kan planera in ett möte för att prata om situationen. Förskolläraren kunde inte uttrycka sina känslor eller tankar i det ögonblicket utan behövde samla sig och återkomma. Vid det inplanerade mötet uttrycker pedagogen de upplevelser och känslor som uppstod inom hen men också förståelse för förälderns upprördhet. Pedagogen går in med en empatisk förståelse men är ärlig hur hen upplevde situationen i tamburen. En sådan situation kan analyseras på olika sätt. Pedagoger kan uppleva att föräldern hade ett otrevligt bemötande men också ställa sig frågan om det är pedagogerna själva som brister i sitt arbete (Jensen & Jensen, 2008). Hur pedagoger uttrycker sig kan ha betydelse för hur föräldrar upplever förskollärares förhållningssätt. Konsekvenserna av att formulera sig på ett sätt som föräldrar uppfattar som beskyllande kan försämra en bra relation. Pedagoger har ett ansvar för att barnen

ska trivas i verksamheten. De ska även utföra ett bra samarbete med föräldrarna, ta barnens och föräldrarnas upplevelser på allvar, visa närvaro och förståelse (Jensen & Jensen, 2008).

Ivarson Janssons (2001) resultat visar på ett dilemma angående var gränserna går för hur mycket förskolan ska ta in från varje enskild hemmiljö. Författaren sammanfattar detta genom att förklara att för många olika enskilda justeringar gentemot barnen och föräldrasamverkan kan skapa mer hinder än fördelar. Det behövs tydliga ramar för vad samverkan och komplement innebär och hur detta ska hanteras. Det handlar bland annat om att verksamheten möter föräldrar och barn halvvägs för att anpassa verksamheten så det blir så bra som möjligt för varje enskilt barn (Ivarson Jansson, 2001).

4.3 Barnet i centrum

Ivarson Jansson (2001) beskriver att det informationsutbyte som sker mellan båda parterna måste flätas samman för barnet skull. Barnet riskerar annars att hamna i kläm mellan hem och förskola. Med detta i åtanke varierar samarbetet från familj till familj. Pedagoger har i uppgift att skapa goda relationer med föräldrarna då barnet inte alltid kan beskriva sina behov. Föräldrarna behöver sätta ord på dessa för barnets bästa så att barnet kan utvecklas och lära (Ivarson Jansson, 2001). Det kopplar vi ihop med Niss och Söderströms (2015) tydliggörande av barnkonventionen. Barn är i verksamheten en stor del av sin tid och det är därför av vikt att uppmärksamma barns rättigheter. Föräldrarna ska känna sig trygga med att pedagoger har styrdokument i åtanke i mötet med barnen. I svårigheter som uppstår behöver pedagoger tänka på barnets bästa. Det är då bra att luta sig mot barnkonventionen och andra styrdokument. Författarna poängterar att det är både föräldrarnas och pedagogernas ansvar att skapa ett gemensamt samarbete kring barnkonventionen innehåll (Niss & Söderström, 2015).

Markström (2005) tar även upp vikten att i samtal låta pedagoger berätta om situationer som skett i förskolan. Föräldrarna kompletterar med delar som berör barnets hemförhållande. I samtalen kan vardera parten få en insyn i bland annat förskolan och hemmets divergenser. Det kan handla om fostran eller synen på barnet. Parterna kan då sammanstråla och skapa ett gemensamt förhållningssätt. Alla parter tycks vara överens om att det är barnets bästa som är centralt och viktigt (Markström, 2005). Hem och förskola behöver varandra för att få en översikt kring hela barnets omvärld. Genom det kan parterna diskutera vad förskolans uppdrag innebär för det enskilda barnet samt vem som ansvarar för vad (Markström, 2005).

Tallberg Bromans (2009) artikel syftar till att undersöka hur föräldrars inflytande och involvering getts en större roll i förskolans och skolans styrdokument. Resultat visar att föräldrars ökade delaktighet är en del i arbetet att öka barn och elevers utveckling och lärande där uppdraget är tydlig med att fläta samman förskola och hem för att skapa en helhetsbild av barnet (Tallberg Broman, 2009).

4.4 Sammanfattning

Genom att undersöka tidigare forskning har vi fått en överblick och förståelse för hur föräldrasamverkan kan uppfattas med utgångspunkt i olika synsätt på barns bästa. Vissa distinktioner och teman vi funnit betydelsefulla redovisas nedan och ger oss stöd i analysen av studiens insamlade material.

Markström (2005) beskriver hur samtal mellan förskollärare och föräldrar pendlar mellan att vara *informella* och *formella*. Informella möten behandlar mer vardagliga samtal, hur dagen har varit hemma eller på förskolan, om det skett nåt speciellt med hänsyn till barnet. Det verkar vara fördelaktigt om relationen är tämligen god i informella möten så att föräldrar och förskollärare kan delge varandra information (Markström, 2005; Vourinen et al., 2014; Ivarson Jansson, 2001; Jensen & Jensen, 2008; Tallberg Broman, 2009). Samtidigt har förskollärare ett uppdrag som styrs av lagar och styrdokument (Markström, 2005; Niss & Söderström, 2015). I formella möten skiftar förskollärare från den informella rollen till en mer formell yrkesroll (Markström, 2005). I resultatredovisningen och diskussionsavsnittet undersöker vi, hur eller om denna studies förskollärare beskriver att de förhåller sig till de olika tillvägagångssätten som ingår i deras arbete.

Ivarson Jansson (2001) och Tallberg Broman (2009) tar upp två perspektivtaganden som förskollärare kan ha i förhållande till föräldrarna. Med ett *serviceinriktat* synsätt ges föräldrarna en större roll i verksamheten än det *isärhållande* synsätt. Det sistnämnda perspektivet skapar en gränsdragning där pedagoger är den auktoritativa på förskolan. I resultat- och diskussions kapitlen analyseras om uppsatsens intervjudeltagare tolkas dra mer åt det ena *synsättet* än det andra.

Forskningen betonar hur barnens föräldrar kan bidra till att förskollärarna förstår barnet och dess behov ur ett bredare perspektiv, även omvänt (Ivarson Jansson, 2001; Markström, 2005; Tallberg Broman, 2009). Ivarson Janssons (2001) resultat talar för att pedagoger fördelaktigt kan ha *tydliga ramar* kring vad som är genomförbart i verksamheten tillsammans med föräldrarna. Men att hem och förskola *möts halvvägs* och kompromissar för att skapa en bra verksamhet för alla barn (Ivarson Jansson, 2001). Det ger oss förståelse för hur pedagogerna ser på deras *rollfördelning* i förhållande till föräldrarna i vår studie.

Avslutningsvis tar vi upp Markströms (2005) resultat som visar att förskollärare ibland agerar utifrån ett auktoriserat synsätt. Pedagogerna uttrycker sig ha behörighet att i vissa fall *utbilda* föräldrar som inte överensstämmer med förskolans uppfattning av vad fostran innebär (Markström, 2005). I vår studie blir det tänkvärt att undersöka utifrån hur pedagogerna säger sig uppleva svårigheter i mötet med föräldrar som har olika synsätt för barnets bästa. Likaså vilket agerande pedagogerna nämner sig ha i de situationerna som kan upplevas problematiskt.

5. Teoretiskt ramverk och begrepp

Under processens gång har vi i vår studie diskuterat vilken teoretisk utgångspunkt som skulle leda vidare vårt arbete för att förstå insamlat datamaterial. Samt besvara syfte och frågeställningarna. Teorier som konstruktivism och hermeneutik är tämligen för breda för att kunna ge oss en förståelse, att se de likheter och skillnader som synliggörs i respondenternas svar. Konstruktivismens teoretiska ramverk kan förstås som att kunskap och omvärlden är under ständig konstruktion. Det konstrueras genom människor och den kollektiva diskurs som förnyas och utvecklas (Skolverket, 2012). Thurén (2007) förklarar att hermeneutiken är en tolkningslära, teorin kan bidra i arbetet med att förstå människor, deras känslor och tankar för att i sin tur förstå hur människor handlar. Vi valde att ta stöd i kommunikationsmodellen nonviolent communication (Rosenberg, 1999), som analytiskt verktyg med förhoppningar att definiera mer specifikt vad förskollärarnas upplevelser tolkas vara. Även vilka strategier som synliggörs utifrån deras utsagor. Vi är medvetna om att NVC inte är en vetenskaplig teori utan en kommunikationsmodell. En modell som beskriver principer för hur en dialog kan utvecklas i konfliktsituationer samt vad som kan försvåra en dialog. Vår strävan är att NVC ger oss stöd att strukturera upp analyserna. Med avseende på vilka situationer som upplevs svåra utifrån förskollärarnas berättelser samt pedagogernas ageranden i situationer, när föräldrar och förskollärare tolkas ha olika syn på barnets bästa.

Ett antal studier inom olika sociala sammanhang visar effekter av att utgå från Rosenbergs kommunikationsmodell.

Suarez, Lee, Rowe, Gomez, Murowchick och Linn (2014) redovisar positiva följder som NVC kan ge utifrån studier av interner som satt i fängelse. Freedom Projects deltagarna visade större kompetens att hantera konflikter och händelser förenligt med NVC än de som inte deltagit i projektet. Deras medvetenhet om sina behov, känslor och observera andras, samt uttrycka konkreta förslag så alla parter känner att deras behov tillgodoses ökade (Suarez et al., 2014). Studiens konklusion är: ” *We believe the results from these studies are suggestive of behavioral improvement and promising of highly beneficial social impact of the training.* ” (Suarez et al., 2014, s. 8).

En annan studie gjord av Cox och Dannahy (2005) redovisar hur NVC kan skapa relationer som kretsar kring tillit och förtroende i digital kommunikation där det fysiska mötet inte förekommer. I studien kunde studenter som skrev masteruppsats och handledare sätta ord på deras känslor och behov och tydliggöra kommunikationen som inte innefattade kroppsspråk med hjälp av NVC (Cox & Dannahy, 2005).

Samtliga resultat talar för att NVC skapar möjligheter att skapa konstruktiva dialoger. Med det i åtanke ger det oss tämligen goda förutsättningar att använda NVC som utgångspunkt i vår analys.

5.1 Nonviolent communication

Juncadella (2013) beskriver hur NVC kan skapa möjligheter för oss människor att dela med oss av våra erfarenheter och upplevelser. Kommunikationsmodellen ger individer förutsättningar att utveckla sin empati, dela med sig sin kunskap och lära sig av varandra. Forskaren tydliggör NVC som ett hjälpmedel för att arbeta med empatisk utveckling, genom att diskutera kring andras känslor och tolka vad den andre har för känslor inom sig. Det är likaså ett tillvägagångssätt för att komma i kontakt med sina egna behov och utveckla förmågan att möta och förstå andras behov. När individer använder de verbala och icke verbala kommunikationsverktygen som NVC utgår ifrån, underlättas förståelsen för andras perspektiv och möjligheten att visa medkänsla för den andres behov (Juncadella, 2013). Strumska-Cylwik (2012) redogör för hur samtal kan ledas i olika riktningar beroende på om individer väljer att kommunicera på ett konstruktivt eller destruktivt sätt. När konflikter uppstår kan parterna agera utifrån NVC och sträva efter en konstruktiv diskussion. Sker konflikten utifrån en destruktiv kommunikation riskerar parterna att utelämna empati och förståelse för den andras behov. Sändaren pratar och agerar på ett sätt som kan upplevas aggressivt vilket i sin tur kan frammana en liknande kommunikationsstrategi hos mottagaren (Strumska-Cylwik, 2012).

Nonviolent communication definieras utifrån *observation, känsla, behov* och *önskan om handling* (Göthlin & Widstrand, 2012, s. 132). Med hjälp utav de fyra grundpelarna har våra förhoppningar varit att söka förstå och bryta ner datamaterialet utifrån de strategier som förskollärarna berättar att de använder. För att få en förståelse för begreppens innebörd kommer de beskrivas i turordning.

Observation kan förtydligas som en iakttagelse. En individ har med hjälp utav sina sinnen uppfattat och registrerat något. Hur individer väljer att kommunicera därefter påverkar hur dialogen fortskrider. Formulerar individen sig dömande istället för att uttrycka det som observerats kan det leda till en destruktiv utveckling av samtalet. Författarna betonar därmed vikten av att skilja observation från sina reaktioner och egna föreställningar av händelsen eller personen (Göthlin & Widstrand, 2012).

Känslan i NVC utvecklas utifrån det behov som finns inom varje enskild människa i just det ögonblicket. Känslan och det specifika behovet vävs därmed samman och påverkar hur kommunikationen kommer fortsätta. Författarna menar att NVC utgår ifrån att känslor som framkommer när den andra parten agerar, utlöser eller framkallar något slags behov (Göthlin & Widstrand, 2012).

Behov är grunden i all kommunikation och individers motivation att agera (Göthlin & Widstrand, 2012). När en individs behov uttrycks i kommunikation, ökar möjligheterna att deras behov också blir tillgodosedda. Ett sätt att hantera situationer där det upplevs finnas svårigheter mellan två individer, är att reflektera över vilka behov som pedagogen har, men även vilka behov den andra parten har (Göthlin & Widstrand, 2012).

Handling syftar till hur ett förslag till förändring förklaras. Vilket agerande önskar individen ska göras annorlunda? I handling är det viktigt att uttrycka sig tydligt, att ha faktiska lösningar på ett problem. Formuleringen bör alltså vara begriplig för mottagaren, vem som gör vad och hur detta kan ske utifrån sitt egna perspektiv (Göthling & Widstrand, 2012). Det är

betydelsefullt för att kunna uppnå samverkande dialog mellan olika parter, i vilken mån behov uttrycks tydligt och med empati, så att den andra parten inte missförstår. Förenat med detta är reflektionen viktigt, för att tydliggöra om kommunikation sker i enlighet med NVC (Göthlin & Widstrand, 2012).

Kommunikationsmodellen syftar till att se till andras behov och en medvetenhet om sina egna behov. Hur en dialog kan uppstå även om det finns antydning till konflikt mellan två parter. Modellen kan ses som ett hjälpmedel för oss i analysen av förskollärarnas utsagor. Vår intention har varit att utifrån NVC se skillnader och likheter hos våra respondenter. Deras utsagor om situationer som upplevs svåra hanteras för att relationen inte ska fallera. Det har gett oss möjlighet att visa på strategierna som tycks förekomma i resultatanalysen. Vi har fått en förståelse för hur olika val påverkar kommunikationens riktning. Exempelvis kan analysen synliggöra förhållningssätt där strävan antingen är att mötas och komma överens eller att en av parterna får sina behov tillgodosedda.

5.2 Begrepp

Nedan förklaras begreppen som har varit utgångspunkt för resultatanalysen. Samverkan, kommunikation, trygghet, empati och avslutningsvis olika synsätt är de begrepp som vi använt oss utav.

5.2.1 Samverkan

Förskollärarna har ett ansvar att skapa ett samarbete med föräldrarna för en god samverkan. (Sandberg & Vuorinen, 2007). Förskollärarens uppgift är att se till att ha en samverkan mellan hem och förskola, som är strävansmålen i styrdokumentet och det pedagogerna ska luta sig mot. Jonsdottir & Nygren (2013) beskriver föräldrasamarbetet, genom att pedagoger har ett gemensamt synsätt med föräldrarna för barnets bästa. Vidare förklarar Jensen & Jensen (2013) barns olika världar, vilket är hemmet och förskolan. Pedagoger och föräldrar ska ges möjlighet att delge varandra information kring barnets lärande, det kan gynna ett bra samarbete. Generellt innebär samverkan all den vardagliga kontakten med föräldrar, från informella till formella möten. Sammanfattningsvis lyfter författarna kommunikation som en väsentlig del i samverkan (Sandberg & Vuorinen, 2007; Jonsdottir & Nygren 2013; Jensen & Jensen, 2008).

Vi använder samverkan i vår undersökning som begrepp. Vi anser att samverkan uppfattas ske i anslutning till informella och formella möten som förskollärare pendlar mellan i det dagliga arbetet. Formellt eller informellt möte förklaras utifrån hur strukturerat samtalet är mellan inblandade parter (Jensen, 2015). De två olika typerna av möten formar hur samverkan kan te sig mellan förskola och hem. Genom att analysera datamaterialet kan vi nå en förståelse i vilka sammanhang svårigheter upplevs och om förskollärarnas agerande tolkas skilja sig i informella och formella möten.

5.2.2 Kommunikation

Jensen (2015) beskriver kommunikationens väsentliga innebörd med att individer delger varandra uppgifter eller fakta. Vi kommer främst att fokusera på den interpersonella kommunikationen. I en interaktion mellan parter bearbetar alltid mottagaren den information som just uttryckts för att kunna förstå det. Personen tolkar det som uppfattas utifrån bakgrundsfakta rörande den andra parten och sammanhanget. Ett och samma ämne eller

fenomen kan utifrån denna process skapa helt skilda förståelser hos olika individer (Jensen, 2015). Förskolan innefattas av varaktig kommunikation där barnet står i fokus, där samtalsform varierar mellan formella och informella möten (Markström, 2005). När det uppfattas finnas svårigheter i mötet med föräldrar, ser vi det som värdefullt att ta upp explicit och implicit kommunikation. Utifrån Jensen (2015) förstår vi det som en faktor som kan påverka om dialoger sker ur ett rationellt perspektiv. Alltså om förskollärare är tillräckligt tydliga i deras kommunikation med föräldrarna. Det kan vara bra att fundera över på vilket sätt kommunikationen sker under olika sociala situationer, vem som deltar i samtalet och vart dialogen sker. Det är inte alltid lämpligt att prata med en kollega på samma sätt som med en nära vän (Jensen, 2015). Om kommunikationen är explicit eller implicit förenklas eller försvåras den andra partens möjlighet att tolka det som uttryckts. Explicit kommunikation ger gynnsamma möjligheter att bli förstörd (Jensen, 2015). Implicit kommunikation kan hindra att dialoger utvecklas och blir effektiva. Utsagor kan missuppfattas och skapa felaktig förståelse för det som sändaren avser att beskriva (Jensen, 2015).

Kommunikationen får betydelse i resultatanalysen då föräldrasamverkan involveras av många olika kommunikations tillfällen. Begreppet hjälper oss undersöka hur respondenterna använder olika kommunikationsvägar i bemötandet med föräldrar.

5.2.3 Trygghet

Niss & Söderström (2015) kopplar trygghet ihop med anknytning, för att människan ska överleva behövs anknytning. Om anknytning ska verka behöver den vuxne vara emotionell mot barnet, uppmärksamma vad barnets behov är och tillgodose behoven. När barn upplever en oro tyr sig barnet till den vuxne, för där känner sig barnet trygg. Det är viktigt att vuxna är den tryggheten, genom det får barnet en tillit och känner sig trygga i den vuxnes närvaro. Trygghet och inflytande är därmed två av de grundpelare som behövs för att ge förutsättningar för barnets utveckling och lärande (Jonsdottir & Nygren, 2013). Broberg, Hagström & Broberg (2012) förklarar att en otrygg miljö för barnet kan leda till att barnet få en känsla av oro. Det kan uppfattas finnas otydliga ramar för hur barnet ska förhålla sig till hem och förskola när det ibland uppstår ett spänt förhållande mellan pedagog och föräldrarna (Broberg, Hagström & Broberg, 2012).

Vi använder trygghet som ett begrepp då vi uppmärksammat att respondenterna nämner det som en betydande del för både barnet och föräldrar. Trygghet beskriver pedagogerna som en viktig del i arbetet för att skapa ett samarbete och utforma en trygg atmosfär för både föräldrar och barn. Kopplat till samverkan förstår vi det som att pedagogerna ansvarar för att utforma ett tryggt samarbete.

5.2.4 Empati

Kinge (2015) förklarar empati med att beskriva det som *inkänsla* (s. 44). Jensen (2015) lyfter social kognition tillsammans med empati som en god grund att stå på i kommunikation. Social kognition är individens verktyg för att medvetandegöra sina individuella känslor, värden och upplevelser samt andras och kunna ta en viss persons perspektiv. Petersen (2011) lyfter likaså vikten av att lyssna på den andra parten och utifrån det försöka bortse från sina egna tankar och värderingar för en stund. Jensen (2015) beskriver på motsvarande sätt när individen måste

inhibera, för ett ögonblick stänga av personens egna föreställningar och åsikter, vilket kan vara nödvändigt i kommunikation för att ta den andras perspektiv. Genom att lyssna ges möjlighet att tolka den kommunikation som tas emot från den andra och på så sätt få förståelse för den andras perspektiv (Kinge, 2015). Kinge (2015) beskriver hur mottagaren med hänsyn till detta kan kommunicera tillbaka tolkningen som gjorts.

Sammanfattningsvis tolkar vi begreppet som en betydelsefull förmåga i kommunikation. Vi upplever empati som en del i NVCs tillvägagångssätt för att nå fram till dialog och ger oss stöd i resultatets analyser.

5.2.5 Olika synsätt

Jensen & Jensen (2008) menar att det kan uppstå olika synpunkter mellan föräldrar och pedagoger för hur man väljer att värdera saker. Författarna lyfter synpunkter som en väsentlig del i samarbetet med föräldrarna. Synpunkter som behöver få träda fram och synliggöras för att föräldrarna ska känna sig trygga med att uttrycka sig. Ger pedagoger och föräldrar möjlighet att dela sina synpunkter med varandra kan rollerna bli tydligare, likaså ökar kvalitén på samarbetet (Jensen & Jensen, 2008). Vidare beskriver Niss & Söderström (2015) att samarbete handlar om att vara tydlig med gränser och ansvarsområden. Det menas att föräldrar har rätt att få ha en inblick i hur de kan vara delaktiga i verksamhetens innehåll och vilket ansvar pedagogerna har i olika situationer. Pedagogerna bemöter föräldrar med olika synpunkter och värderingar i vardagen och det är viktigt att arbetslaget är tydligt med sina styrdokument och vad de innehåller. Enligt författarna kan pedagoger lättare bemöta föräldrar när olika synpunkter kan uppstå om de är tydliga med vilka strävansmål de arbetar efter. Författarna förklarar att pedagoger och föräldrar inte alltid har samma uppfattningar. Men att ändå försöka respektera varandras åsikter och hitta något sätt att mötas för barnets bästa (Niss & Söderström, 2015).

Vi undersöker och diskuterar bland annat serviceinriktat- och isärhållande synsätt. Ivarson Jansson (2001) beskriver pedagogers varierande sätt att se på innebörden av förskollärares arbete. Vissa pedagoger ser betydelsen av att involvera föräldrarna i hur förskolan utformas. Det sker utifrån ett serviceinriktat synsätt, där föräldrarna får tydligare möjligheter att vara delaktig (Ivarson Jansson, 2001). Problematiken med serviceinriktade synsättet är att det kan bli otydligt hur mycket föräldrarna kan påverka och vad pedagogerna har ansvar för (Tallberg Broman, 2009). Markström (2005) förklarar det som att arbetet ses som att pedagogerna ska tillhandahålla en service åt föräldrarna. Vi förstår beskrivningen nedan utifrån Tallberg Bromans (2009) förklaring av isärhållande principen. Principen sätter tydliga gränser mellan hem och förskola och konstruktionen går att se som ett sätt att hålla på den kunskap som pedagoger har (Tallberg Broman, 2009). Pedagoger prioriterar deras yrkeskunskap och profession högre än föräldrarnas erfarenheter och kunskaper. Den kunskapen som de professionella besitter av att strukturera upp institutionen för att hela barngruppen ska få en bra vistelsetid, ges företräde till föräldrarnas kunskap om deras barns behov (Tallberg Broman, 2009). Vi använder de olika synsätten ovan för att undersöka likheter och skillnader i pedagogernas intervjuvar. På så sätt kan vi undersöka deras sätt att bemöta föräldrar på varierande sätt med utgångspunkt, olika synsätt.

6. Metod

I denna del kommer metod och tillvägagångssätt att beskrivas och problematiseras dessutom diskuterar vi studiens validitet, reliabilitet och generaliserbarhet och avslutar med de etiska aspekterna.

6.1 Metodologi – grounded theory

Vi har valt att inspireras av grounded theory eller som på svenska kallas grundad teori, som metodansats för resultatanalysen. Grundad teori har under decennier tolkats på skiftande sätt. Vi har valt att utgå ifrån Guvå och Hylanders rapport ”Att tillägna sig Grounded theory” (1998). Anledningen till att vi har valt det är att den har ett översiktligt perspektiv utifrån forskares tillägnande av grundad teori. Författarna i rapporten har dock gjort sin egen tolkning utav metodansatsen vilket vi har haft i åtanke.

Grundad teori har som utgångspunkt att verkligheten förstås utifrån den empiri som samlats in (Guvå & Hylander, 1998). Metodansatsen återkommer ofta i studier där det inte finns etablerade teoretiska perspektiv utan det behövs en modell för att arbeta fram nyvunna kunskaper och begrepp (Guvå & Hylander, 1998). Under vårt arbete övervägde vi många val av metodologiska ansatser och grundad teori tycktes vara en användbar ingång för att ta oss an det insamlade materialet. Det skapas möjligheter att kategorisera och sortera våra intervjuvar för att på så sätt teoretisera underlaget och finna relevanta begrepp inför resultatanalysen. Vi skapade en tabell med rubriker som innehöll följande: *meningsbärande*, *kod*, *underkategori* och *huvudkategori*. Tabellen blev ett hjälpmedel för oss när vi bearbetade materialet. Vi bröt ner respondenternas svar och delade in dem i teman. Utifrån den metoden blev det tydligare vilka teman och begrepp som var relevanta och bidrog till att skapa en tydligare röd tråd i resultatanalysen.

Att arbeta utifrån grundad teori innebär att forskaren utgår från det material som samlats in för att undersöka och ge svar på en problemformulering och frågeställning. Det möjliggörs genom att forskaren analyserar sin empiri, den kunskap som intervjuerna skapat, för att urskilja olika koder och kategorier. Materialet sorteras efter olika centrala delar i datamaterialet, det kan vara längre citat eller specifika ord och meningar som är väsentliga i den studie som utförs. Denna process kallas inom grundad teori för indikator (Guvå & Hylander, 1998). Vi delade materialet i underkategorier för att sedan bryta ner till koder, koderna agerade stöd för att synliggöra vilka begrepp som blev relevant och för att kort beskriva innehållet i citaten.

Arbetet kan delas upp i fyra kategorier. Först analyseras empirin för att synliggöra de delar som är av vikt relaterat till frågeställningarna. I nästa steg tydliggörs begreppen. Därefter undersöker forskaren hur de begrepp som upptäckts står i relation till varandra, vilka likheter och skillnader som förekommer. När kategorierna har upptäckts behöver forskaren klargöra dessa genom att skapa grundbegrepp och en teori (Guvå & Hylander, 1998). Under bearbetningen kunde vi se likheter och avvikande mönster i respondenternas uttalanden. Vi jämförde och lyfte fram relationer för likheter och skillnader för att sammanställa materialet inför resultatanalysen.

Empirin som samlats in uppfattas enligt metoden som sociala konstruktioner av den verklighet som respondenterna ingår i. Vilket kommer att påverka resultat och riktning av studien (Guvå & Hylander, 1998). Kopplat till vår studie så skapar vi en verklighet av mötet med föräldrarna

utifrån förskollärarnas berättelser och svar. Hur vi väljer att beskriva deras perspektiv kommer i sin tur påverka hur deras strategier i mötet med föräldrarna kan förstås.

Kritik kan ges i valet att använda grundad teori, genom att det görs urval som passar in i den specifika studien. Indikationer och forskning väljs ut för att anpassa detta till särskilda idéer och modeller som forskaren utgår ifrån. Där igenom är strategi och validitet essentiell. (Guvå & Hylander, 1998). Det är något vi kommer ha i åtanke, likaså författarnas beskrivning om att grundad teori har likheter med många andra metodologiska ansatser men skillnaden är att först utgå från materialet för att hitta begrepp som passar in. Därefter synliggörs teorier eller övergripande kategorier som går att jämföra med existerande teoretiska perspektiv (Guvå & Hylander, 1998). Problematiken som nämnts kortfattat tidigare i texten är även tillägnandet av metodansatsen, användarna av denna metod gör den utifrån sitt perspektiv vilket kan ifrågasättas då det kan påverka generaliseringen i studierna (Guvå & Hylander, 1998).

6.2 Metodval – kvalitativ intervju

Vi valde att ställa sju frågor (se bilaga 2) som vi planerat innan samtalet. Under samtalet uppkom reflektioner hos pedagogerna, vilket bidrog till att vi ställde kompletterande frågor efter vårt intresse i pedagogernas svar. Kvale (1997) beskriver en halvstrukturerad intervju som en intervjuform där frågorna kan vara bestämda innan intervjun, men där det även finns möjlighet att ändra och komplettera med fler frågor under tiden man intervjuar. Vår tanke var att pedagogerna skulle få reflektera över sina svar. Samtalet bidrog till en djupare förståelse för oss kring deras agerande och strategier i att möta alla föräldrar. Alvehus (2013) tydliggör att intervjuformen innebär att man utgår från större frågor som sedan intervjuaren vidareutvecklar. Det krävs en lyhördhet för att nå fram till svararens reflektioner och man låter framförallt respondenten styra samtalet. Studier som bygger på intervjuer utifrån grundad teori innefattar att samtalet utgår från en mall, för att hålla sig inom ramen för studien och öppna upp för samtal och reflektion från respondenterna (Guvå & Hylander, 1998). Vi valde att använda fallbeskrivningar under samtalet. Intervjuerna avslutades med fallbeskrivningarna (se bilaga 3). Anledningen till att vi valde den här ordningen var att vi inte skulle leda in respondenterna i våra förutbestämda exempel. Vi såg fallbeskrivningar som en bra möjlighet för pedagogerna att sätta sig in i olika situationer som kan förekomma i verksamheten. För att sedan reflektera över hur deras eget handlande hade varit i situationen, likaså ett intresse för oss att jämföra svaren för att se likheter och skillnader.

Alvehus (2013) nämner vikten av att inte ha för många frågor, det kan då lätt utvecklas till en uppgift att få respons på frågorna istället för att lyssna på deltagarens skildring rörande undersökningen. Detta hade vi i åtanke inför och under intervjuerna. Författaren förklarar hur denna metod kan bidra till en ökad insikt hos forskare och studenter (Alvehus, 2013). Uppsatsen är därmed en kvalitativ studie som Eriksson-Barajas, Forsberg och Wengström (2013) beskriver handlar om att förstå individer i den kontext som studien undersöker. Kvale (1997) beskriver den kvalitativa forskningsintervjun som något uppskattat, att reflektera kring ämnen som båda parter i samtalet är intresserade av.

Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) lyfter en värdefull aspekt av att vara två intervjuare, genom att den ena för dialogen medan den andra noterar det som sägs och kan snappa upp intressanta detaljer. Under vårt intervjusamtal använde vi oss av den metoden, en utav oss

stälde frågorna och den andre antecknade. Rennstam och Wästerfors (2015) betonar vikten av att se över innehållet vid insamling av data och inte bara lägga fokus på mängden data vid kvalitativa analyser. Vi tog även hjälp av diktafon för att få med så mycket detaljer som möjligt. Vi såg även det som ett bra stöd då vi transkriberade materialet och fick möjlighet att lyssna på inspelningen under flera tillfällen.

Vi diskuterade även om andra metoder som kunde användas för att samla in datamaterial och som skulle kunna genomföras om det fanns mer tid till förfogande. Vi funderade på att använda oss av enkäter till föräldrarna, för att synliggöra föräldrarnas perspektiv. Nackdelen med enkäter var, ansåg vi efter diskussion var att tiden inte räckte till. Föräldrar kanske inte ville medverka och att det kan bli ett känsligt ämne för föräldrarna att reflektera över. Risken med enkäter kan leda till att man inte får tillräckligt med material för undersökningen. Därför valde vi att endast intervjua förskollärare under vårt examensarbete.

6.3 Urval

Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) förklarar tvåstegsurval vilket vi har använt oss utav. Först valde vi organisation, sedan vilka individer som skulle delta i studien. I vår studie är det förskollärarna i de förskolor som accepterat förfrågan att delta som har intervjuats. Vi började med att kontakta tre förskolechefer på tre förskolor, varav två svarade och godkände att vi fick intervjua pedagoger. Förskolorna ligger i höginkomsttagande områden. Vi kontaktade sedan pedagogerna på förskolan och ställde frågan om de vill medverka i en intervju. Sex utbildade förskollärare på två olika förskolor ville medverka. Vi skickade även ut ett presentationsbrev till förskolorna där vi presenterade oss och informerade om vårt fokusområde. Vi intervjuade pedagogerna under två tillfällen. Hjalmarsson (2014) uppmärksammar hur valet av urvalsgrupp kan påverka resultatet, beroende på vilken erfarenhet varje individ har. Förskollärare med en lång erfarenhet och förskollärare som är nyanställda har inte samma erfarenheter och svaren blir troligen olika. Vi intervjuade en nyexaminerad förskollärare och fem förskollärare med längre än 5 års erfarenhet, det gav nyanserade svar och reflektioner.

6.4 Undersökningsroll

Alvehus (2013) tydliggör vikten att alltid vara kritiskt inför sin egen inverkan under intervjuer. Valet att prata eller lyssna till svararen påverkar hur intervjun fortskrider, samt vilka och hur frågorna uttrycks. Det är något vi hade i åtanke under våra intervjuer, vi tog även stöd från fem principer som var:

- Intervjuaren ska lyssna på den som talar på ett tålmodigt och vänligt men intelligent reflekterande sätt.
- Intervjuaren ska inte framhäva någon form av auktoritet.
- Intervjuaren ska inte ge råd eller moraliska förmaningar.
- Intervjuaren ska inte gräla/argumentera med den som talar.
- Intervjuaren ska bara tala eller ställa frågor under särskilda förhållanden (Svensson & Ahrne, 2015, s. 37).

Utifrån de fem principerna var vi noga med att inte påverka svaren som vi fick eller värdera det någon sa. Vi var noggranna med att inte ge ut signaler som på något sätt skulle göra respondenterna obekväma med att svara på frågorna, utan vi ville skapa ett öppet klimat som gav utrymme för trygghet att svara ärligt. När det blev tyst under samtalet och pedagogen ville

fundera över sitt svar, gav vi pedagogen tid att fundera och undvek att lägga någon press på att pedagogen skulle svara.

6.5 Genomförande

Under förarbetet övervägde vi vilken metod som ansågs vara lämpligast i vår undersökning. I diskussion enades vi om att intervjuer kunde vara en bra möjlighet för oss att ta del av pedagogernas upplevelser och tankar, likaså väcka intressanta reflektioner kring svårigheter i relationer med föräldrar. Efter våra intervjuer fick vi tankar till oss vad vi kunde gjort annorlunda. Vårt beslut att låta pedagogerna välja miljön ledde till att intervjuerna skedde i rum som var svåra att få lugn och ro i. Rummen var i anslutning till pågående verksamheten, efteråt gick våra tankar om att vi skulle vara tydligare med att förklara att det är bra att sitta i en lugn miljö utan yttre störningar.

Efter önskemål från pedagogerna skickade vi ut frågorna till alla pedagogerna innan samtalet så att de kunde förbereda sig. Vår planering av upplägget i samtalen blev att pedagogerna inte var förberedda på fallbeskrivningarna. Det gjorde att tiden blev knappt för utförliga svar av fallbeskrivningarna. Vi upplevde att pedagogerna bara planerat in de sju intervjufrågorna som vi givit ut innan intervjusamtalen. Vi skulle varit tydligare med tidsramen och kanske tagit en paus för att pedagogen skulle få sitta ostört och göra sig bekant med fallbeskrivningen. Utifrån tidsskillnaderna blev det tydligt för oss att vi skulle förberett pedagogerna på hur lång tid varje samtal skulle kunna ta. Pedagogerna hade inte planerat in hur länge de skulle medverka i samtalet, vilket kunde upplevas som en tidspress från pedagogens synvinkel. Tidsmässigt skiljde sig varje samtal, de varade mellan 20 till 40 minuter. Ytterligare skillnader var vilka frågor och fall respondenterna valde att svara på, vilka fall dem kände sig bekväma med att besvara vilket också kunde påverka hur mycket tid pedagogerna hade tillgodo för samtalet.

Vi granskade svaren pedagogerna gett oss ett flertal gånger och strukturerade en sammanfattning för att få en överblick över utvecklande reflektioner och se mönster och skillnader i förskollärarnas svar. Författarna nämner tillvägagångssätt i analysen av materialet, läs det inte ett fåtal gånger utan granska material flera gånger, det ökar möjligheten att upptäcka nya saker under processen (Rennstam & Wästerfors, 2015).

6.6 Validitet, reliabilitet och generaliseringsbarhet

Valet att intervjua förskollärare skapar problematik gällande validiteten. Validitet innebär att metodvalet besvarar det som studien strävar efter att besvara (Kvale & Brinkmann, 2014). Det finns en viss problematik när studier endast utgår från individers beskrivningar av sina upplevelser och agerande. Handlingar kan ske på ett omedveten och invariant mentalt plan vilket gör att det sker oreflekterat. Med detta i åtanke kan konsekvenserna vara att individer vrider på sanningen eller säger sig bete sig på ett sätt men i praktiken handlar på ett annat sätt (Houchens & Keedy, 2009; Harnett, 2012). Kvale och Brinkmann (2014) lyfter även validitets aspekten gällande intervjuer, att forskaren behöver överväga om respondenten verkligen beskriver verkligheten som den faktiskt är. I vår studie har vi tagit hänsyn till att förskollärarnas berättelser inte är exakta avbilder av hur deras verkliga agerande är. Det är förskollärarnas egna tolkningar av deras upplevelser och beteenden som de berättar för oss intervjuerna. Det kan finnas omedvetna reaktioner och handlingar i konfliktsituationer med föräldrarna. Enbart

intervjuer i sig kan då inte ge en fullständig bild av deras faktiska agerande. Det går även att kritisera valet att intervjua, då förskollärarna kan uttala sig på ett sätt som de tror är önskvärt för oss och vår studie. Studiens syfte har därför intentionen att se olika strategiska mönster utifrån förskollärarnas uttalanden och inte ge svar på hur det faktiskt ser ut i vederbörande verksamheter.

Reliabilitet betyder kortfattat om studien är tillförlitlig. Med avseende på intervjuer är det av vikt att lyfta om intervjudeltagarna uttrycker samma förklaringar och svar vid olika intervjutillfällen och med olika intervjuare (Kvale & Brinkmann, 2014). Kvale och Brinkmann (2014) förklarar hur reliabiliteten påverkas av bland annat intervjuaren och intervjufrågorna. Är frågorna öppna eller ledande, vilka följdfrågor ställs, vilket kroppsspråk förmedlar intervjuaren, sådant påverkar troligen svaren och då reliabiliteten (Kvale & Brinkmann, 2014). När intervju används som metod involveras intervjuaren till datainsamlingen (Alvehus, 2013). Reliabiliteten i vår studie är på grund utav det begränsad. Det går inte att garantera att nya intervjuer med samma respondenter ger samma svar på frågorna (se bilaga 2), oberoende om vi eller andra leder intervjuerna.

Med generaliserbarhet är det angeläget att reflektera i termer om studien är relevant för bara just våra fall, eller om resultaten kan ge en mer generell förståelse (Kvale & Brinkmann, 2014). Om resultatet möjligen kan ge en förståelse för merparten förskollärares strategier och agerande i mötet med föräldrar där olika syn på barnets bästa finns är den generaliserbar. Studien har dock få intervjudeltagare och har utförts i två förskolor vilket gör att resultatet inte är särskilt generaliseringsbar. Generella slutsatser går inte att dra utifrån vår studie. Men studien kan ge en förståelse för hur våra intervjupersoner beskriver sina strategier i bemötanden med föräldrar.

Svensson och Ahrne (2015) beskriver hur en kvalitativ forsknings generaliserbarhet kan synliggöras genom att granska och se likheter av den egna studiens resultat med annan forskning inom samma fält. Genom att vi har studerat tidigare forskning om förskollärares uppfattningar av föräldrasamverkan och analyserat liknande mönster jämfört med vårt resultat, kan vi ändå få en slags förståelse för om vårt empiriska material är trovärdig eller godtycklig. Svensson och Ahrne (2015) betonar dock att forskare bör vara varsamma med att dra en sådan slutsats om generaliserbarhet. Det finns ingen garanti att framtida studier visar på liknande generella likheter. Det möjliggör dock för resonemang som visar generella slutsatser. Vi kan sammanfatta att vår studie skapar en uppfattning hur intervjupersonernas beskrivningar kan förstås med stöd från jämförbara forskningsresultat.

6.7 Etik

Vi hade under hela studiens process de etiska aspekterna i åtanke för att få en så kvalitativt bra uppsats som möjligt.

Det innebär att vi haft som utgångspunkt att söka ny kunskap i mötena mellan förskollärare och föräldrar, genomgående har vi kritiskt granskat vårt material för att inte utgå från våra egna förväntningar utan från pedagogernas perspektiv. Vi utgick från de etiska kodexar som kortfattat menas regler för hur forskaren ska handla etiskt i förhållande till medverkande. Vi frågade både förskolan och förskollärarna som vi önskade att intervjua om deras godkännande att medverka. Vi hade ett öppet och neutralt bemötande och anonymiserade materialet som är oåtkomligt för andra än oss själva (Vetenskapsrådet, 2017). Vi valde att använda fiktiva namn på pedagogerna: pedagog ett till sex. Förskollärarna blev informerade om avsikten med studien samt fick godkänna eller neka att intervjun spelas in (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). Vetenskapsrådet (2017) tar upp problematik för just samtycke av deltagare, det riskerar att ge oss otillräckligt antal intervjudeltagande vilket i sin tur ger oss mindre material för analys. Vi ansåg dock att ett etiskt förhållningssätt väger tyngre än risken att få för lite intervjuer och upplever från egna erfarenheter att förskollärare har en positiv syn på samtal om verksamheten, arbetet och deras systematiska kvalitetsarbete. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) menar att det är av betydelse i vilken miljö intervjuer görs, författarna hävdar att miljön kan påverka personens sätt att svara på frågorna. Vi lät därför förskollärarna bestämma plats, tid och dag för att inte besvära deras arbetstid men vi rekommenderade dem att välja en lugn plats utan distraktion och tidsbrist.

7. Resultat

Nedan kommer nu resultatredovisning och resultatanalysen som vår studie har kommit fram till. Utifrån analysen av intervju svaren och fallbeskrivningarna har vi funnit generella och avvikande mönster. Syfte och frågeställningar har varit vår utgångspunkt i arbetet att strukturera upp och analysera transkriptionerna. Under analysprocessen har vi utgått från två teman:

- Svårigheter som pedagoger upplever
- Pedagogernas strategier som används när svårigheter uppstår

Första temat som resultatdelen redovisar grundar sig i olika situationer som förskollärarna skildrat som svårigheter i mötet med föräldrar när det finns olika synsätt på vad barnets bästa är. Under resultatets analys har olika delar visat sig i förskollärarnas intervju svar, som är följande: svårigheter när det finns olika synsätt på ansvarsområden, svårigheter att nå fram till föräldrarna, svårigheter när föräldrarna har olika synsätt.

Det andra temat redovisar förskollärarnas beskrivningar av hur de agerar och reagerar i sådana situationer. Resultatet och analysen tar upp följande delar: agerandet vid orosanmälan, erbjuda föräldrastöd, förklara vad läroplanen säger, lyssna med empati och skapa dialog.

7.1 Svårigheter som pedagoger upplever

Vårt första tema redovisar förskollärarnas skildrande av svårigheter som de har upplevt i mötet med föräldrarna där olika synsätt om vad som är bäst för barnet har varit centralt. Alla pedagoger som deltog i studien berättar om olika situationer som påverkat föräldrasamverkan.

7.1.1 Svårigheter när det finns olika synsätt på ansvarsområden

Nedan förklarar pedagog 1 en situation som upplevts svår i mötet med föräldrarna.

Vi är oroliga för barnets utveckling, mycket som brister i utvecklingen, då kan det bli en slags förnekelse från föräldrarna. De [föräldrarna] delar inte samma uppfattning, vi berättar att vi får professionell hjälp från specialpedagog men föräldrar tycker inte det behövs, vilket kan leda till dåliga relationer. (Pedagog 1)

Pedagog 1 beskriver situationer där föräldrar och pedagoger kan ha olika syn på barnets bästa. Pedagog 1 berättar utifrån en situation där specialpedagog hjälper arbetslaget att stödja barnet i sin utveckling. Vår uppfattning av pedagog 1s utsaga är, att relationen kan påverkas om pedagoger och föräldrar inte delar samma uppfattning angående barnets utveckling.

Pedagog 2 beskriver en liknande situation där föräldrar och pedagoger har olika uppfattningar:

Vi hade ett barn med funktionsvariation. Föräldrarna tyckte inte att han lärde sig något av oss. Vi förklarade hur vi jobbar men såg att föräldrarna inte gjorde någonting för att barnet skulle utvecklas. Vi lät honom klä på sig själv men det gjorde inte föräldrarna. Vid helger och lov hade han backat i sin utveckling. Föräldrarna tog inte åt sig det vi sa. Vi fick mycket negativt från föräldrarna. (Pedagog 2)

Pedagog 2 beskriver en händelse där föräldrarna hade en hade en annan syn för barnets utveckling. Föräldrarna tolkas inte vara eniga med hur pedagogerna arbetade. Pedagogen beskriver att de förklarar för föräldrarna hur deras arbetssätt är kring barnets lärande och utveckling.

Vi tolkar att likheter finns hos pedagog 1 och 2 med avseende på barnets utveckling. Pedagogerna och föräldrarna tycks ha olika uppfattningar om barnet och barnets svårigheter. Pedagogerna uttrycker på liknande sätt hur samarbetet kan försvåras när olika synsätt finns mellan hem och förskola.

Josefsson (2007) förklarar begreppet samsyn vilket innebär att arbeta tillsammans för att förstå varandra och hitta ett gemensamt mål. Utifrån pedagog 1 och 2 tolkar vi det som att det finns olika synsätt kring vem som ska ansvara för vad. Det tycks finnas svårigheter rörande pedagoger och föräldrars olika perspektiv på ansvaret. Jensen (2015) förklarar hur kommunikation kan vara tydlig i olika grad. Det är eftersträvansvärt att kommunicera *explicit*, som betyder att samtalen är planerade och tydliga (Jensen, 2015). Sker det motsatta finns risker att kommunikationen uppfattas på felaktigt sätt. Ansvaret att förstå det som sändaren uttrycker hamnar i högre grad hos mottagaren (Jensen, 2015). Det är då betydelsefullt att ha i åtanke i analysen av pedagog 1 och 2s intervjusvar angående ansvarsområde när de involverade parterna har skilda synsätt.

Pedagog 1 och 2 beskriver uppfattningar om att förskolan inte arbetar i enlighet med föräldrarnas föreställningar av vad pedagogernas ansvar är. Hur pedagogerna ska arbeta så barnet utvecklas. Exempelvis säger pedagog 2: *”föräldrarna tyckte inte han lärde sig något av oss.”*. Persson och Tallberg Broman (2002) skriver hur hem och förskola har olika uppfattningar om vad verksamheten ska innefatta. Föräldrar kan ha tydlig argumentation för sina åsikter som de vill att förskolepersonalen ska ta hänsyn till (Persson & Tallberg Broman, 2002). Vår tolkning av citaten är att föräldrarna upplever att pedagogerna ansvarar för barnets utveckling och lärande. Pedagogerna å andra sidan verkar ha en vilja att samarbeta och arbeta på liknande sätt hemma och på förskolan. Det kan tolkas finnas skilda synsätt på vilka funktioner som vardera parten har och hur ansvaren förhåller sig till varandra. Ur ett sådant perspektiv tolkas kommunikationen inte ske på ett tydligt och genomtänkt sätt mellan föräldrar och pedagoger.

7.1.2 Svårigheter att nå fram till föräldrarna

I följande citat berättar pedagog 3 om en problematik rörande föräldrasamverkan:

Det är något som hänt ganska nyligen, ett barn som precis slutat. Det var inte så mycket svårigheterna i relationerna just där, men föräldrarna accepterade inte vad vi sa. Problematiken kring barnet var att det var alla andras fel, vi visste att det inte var sant. (Pedagog 3)

Pedagog 3 lyfter en situation där föräldrarna inte accepterade pedagogens uttalande kring deras barn. Vi kan tyda från situationen som att föräldrarna och pedagogen inte delar samma uppfattning kring barnet.

Pedagog 4 beskriver en händelse med en upprörd förälder:

Det var en pappa som ifrågasatte min kollega. Han sa ”jag har hört att ni tvingar min son att ha på sig strumpor när ni går ut på gården. Tycker du inte att han kan få bestämma det själv?”. Pappan menade på att det var kränkande att vi skulle bestämma det för honom [barnet]. Föräldrarna har en väldigt öppen syn, det är barnet som bestämmer, barnet får välja allt. Medans vi [pedagogerna] tror att barn absolut ska få ha val, men det är inte alltid positivt att ha för många val. Ibland kan föräldrarnas sätt att se på uppfostran skilja sig ganska stort med vad vi jobbar för och tror på. (Pedagog 4)

Pedagog 4 pratar om olika synsätt gällande uppfostran och berättar sin tolkning av situationen. Pappan tolkas tycka att det är viktigt att barnen ska bestämma över sig själv. Pedagog 4 och arbetslaget har en annan syn. Pedagogen tar upp svårigheter när föräldrar och förskollärare har olika syn på fostran.

Pedagog 6 beskriver en situation där samarbetet med föräldrarna inte når fram:

Vi ett nytt barn hos oss som är under utredning där mamman inte riktigt vill se svårigheterna hos barnet och där kommer man ju i en konflikt. Det är ett barn som gick på en annan förskola innan. När vi tar över barn måste vi alltid fråga om vi får ta kontakt med pedagogerna där för att höra historiken. Men det ville inte föräldrarna. (Pedagog 6)

Pedagog 6 nämner en förälder som inte vill se svårigheterna med sitt barn. Pedagog 6 menar på att det blir en konflikt mellan förskolläraren och mamman. Pedagogen berättar i samma situation om en annan svårighet. Pedagogerna får inte ta kontakt med förskolan som barnet gick i tidigare, utan de måste respektera föräldrarnas önskemål.

Pedagog 3, 4 och 6 berättelser kring olika upplevelser tolkar vi handlar om att pedagogerna inte får gehör för deras strävan att samtala med föräldrarna. Föräldrar och pedagoger uppfattas ha skilda synsätt om hur arbetet med barnet kan gå tillväga.

Petersen (2011) pekar på värdet med att utgå från att alla individer agerar utifrån vad som är förnuftigt och betydelsefullt för dem. Även om parterna tycks ha olika synsätt på en och samma situation eller fenomen. Utifrån Petersens beskrivning förstår vi pedagogernas svårigheter där barnet är den gemensamma utgångspunkten. Vi förstår det som att pedagog 6 inte lyckas nå fram till föräldern när pedagogen försöker skapa en dialog. Föräldern visar inte samma behov för att kommunicera med pedagogen. Med utgångspunkt i NVC har pedagogen ett behov av att samtala med föräldern, där individens behov är att uttrycka sig genom att kommunicera för att få sitt behov tillgodosett. Pedagogen kan reflektera över sina egna behov och få en uppfattning om vad motparten har för behov (Göthlin & Widstrand, 2012). Pedagogen har avsikten att få en uppfattning om vad förälderns behov är. En liknelse kan tolkas från pedagog 3s beskrivning: *“föräldrarna tog inte åt sig det vi sa”*. Pedagog 3 har ett behov att nå fram till föräldrarna men de tycks inte visa samma behov av att kommunicera med pedagogen. Persson & Tallberg Broman (2002) lyfter hur nivån av ansvar kan se ut för pedagoger och föräldrar. Pedagogerna har fått ett större ansvar att utveckla hela barnet, det vill säga omsorg, lärande och utveckling. Det kan bidra till att föräldrarna inte får ett lika stort ansvar för barnet. Vissa pedagoger kan bli tveksamma till föräldrarnas ansvar och hur deras sätt är kring uppfostran. Utifrån vår tolkning är det oklart vem som har ansvar för barnets utveckling, föräldrarna visar inte samma intresse av att samtala med pedagogerna.

Vi uppfattar det som att föräldrarna ser det som pedagogens ansvar att barnets utvecklas på förskolan och föräldrarna visar ett annat behov av att få ta del av barnets situation. Samverkan kan tolkas utifrån pedagogerna beskrivningar som en svårighet. Vi uppfattar att pedagogerna försöker skapa en kontakt med föräldrarna för ett samarbete och arbeta i enlighet med läroplanen. Pedagoger arbetar med läroplanen som en utgångspunkt där samverkan är ett av delmålen. Pedagogerna ska ansvara för att ha en kontinuerlig kontakt med föräldrarna och uppmärksamma föräldrarnas tankar och behov (Skolverket, 2016).

7.1.3 Svårigheter när föräldrarna har olika synsätt

Pedagog 5 tar upp hur relationen kan vara svår att upprätthålla när kommunikationen mellan föräldrarna inte upplevs fungera:

Jag har en situation när föräldrarna är separerade så det är vecka av och på och dilemmat är just med information. Det kan ha med extrakläder att göra. Den ena föräldern tar hem ytterkläderna och nästa vecka har barnet inga ytterkläder på förskolan. Så det får hela tiden bli lånekläder och det känns nog tror jag (...) Om de kommunicerar mer med varandra. Istället för att strida med varandra så kan de ju, som jag tänker, tänka på barnets bästa i de situationerna. (Pedagog 5)

Pedagog 5 påpekar en situation där föräldrarna är separerade och menar på att det kan vara en svårighet när föräldrarna har olika synsätt för sitt gemensamma barn. Enligt pedagogernas uttalande kommunicerar föräldrarna inte med varandra. Pedagogen uttrycker svårigheter att nå fram till båda parterna för att ett ömsesidigt synsätt på barnets bästa ska ske.

Pedagog 5s beskrivning är ingen lätt situation att analysera. Men utifrån pedagogens uttalande kan det tolkas som att hen menar att föräldrarna brister i sina föräldraroller. Pedagogen tycks uppfatta en problematik som grundar sig i föräldrarnas kommunikation. Barnet hamnar i kläm på grund utav att ytterkläder saknas och ges inte samma villkor att leka ute som de andra barnen på avdelningen. Relationen mellan föräldrarna och deras livssituation är inget vi i våran studie kommer yttra oss i eftersom vi inte har samtalat med dem. Vi har ingen uppfattning om deras perspektiv kring just samarbetet mellan dem. Pedagogens perspektiv på situationen kommer vi däremot analysera och tolka. Föräldrarna tolkas inte ta det ansvar som pedagoger säger att de bör ta, vilket påverkar barnet.

Analysen går inte in för mycket på pedagogens agerande i situationen men vi lyfter ändå vad pedagogen säger i citatet: *"inte ha den här lappen extra kläder behövs hela tiden för då ser ju man det. Utan antingen lägga bort den efter ett tag, påminna muntligt"* Problematiken som vi uppfattar det, innefattar en kommunikationsbrist mellan föräldrarna i de informella möten som sker. Jonsdottir och Nygren (2013) lyfter informella samtalsformer som bra tillfällen att skapa goda relationer med föräldrar.

Pedagogen använder både en skriftlig och muntlig påminnelse av att föräldrarnas barn behöver ytterkläder till förskolan. Jonsdottir och Nyberg (2013) förklarar hur bemötande och samarbete kan ske på varierande sätt mellan hem och förskola. Författarna beskriver hur förskollärare och föräldrar med fördel kan diskutera frågor gällande barnet och barnets behov för att komma överens om hur samarbetet ska fungera. Dialogen kan utgå från Barnkonventionens riktlinjer om att föräldrar och institutioner som förskola med avseende av omsorg, ska ha barnets bästa i åtanke (UNICEF, 2009). Utifrån föregående citat kan vi tolka det som att pedagog har samtalat med föräldrarna om att barnet behöver mer extrakläder. Vi kan förstå problematiken utifrån aspekten att förskolläraren inte varit tillräckligt tydlig om vilka förväntningar som finns på vad föräldrarna ska ansvara över. Där föräldrar och pedagog lyfter vem som ansvarar för att barnet alltid ska ha tillgång till ytterkläder på förskolan och hur de kan samarbeta för att kommunikationen fungerar så barnet hamnar i centrum.

Med NVC i åtanke tolkar vi det som att behovet som förskolläraren uttrycker i citatet är att barnet ska ha samma förutsättningar att delta i förskolan som andra barn och att detta behov inte tillgodoses. Försök att delge konkreta handlingar har gjorts, både skriftligt och muntligt.

Pedagogens kommunikation tycks inte nå fram till föräldrarna, då barnet fortfarande inte alltid har ytterkläder tillgängliga på förskolan.

Vi har tidigare beskrivit Jensens (2015) förklaring av explicit kommunikation, i det här sammanhanget kan det vara av vikt att lyfta implicit kommunikation som förklarades som otydlig kommunikation. Jensen och Jensen (2008) lyfter också hur samarbetet bör ske genom att båda parterna berättar om delar som är relevanta med barnets bästa som utgångspunkt. Utifrån citaten kan det tolkas som att kommunikationen inte görs tillräckligt explicit för att föräldrarna ska förstå budskapet. Det kan förstås som att förskolläraren förklarar att barnet behöver kläder, men klargör kanske inte följderna av att barnet inte har regnbyxor när barngruppen ska gå ut en regnig dag.

7.2 Sammanfattning

Nedan sammanfattar vi temat, svårigheter som pedagoger upplever genom att lista dem:

- Svårigheter när det finns olika synsätt på ansvarsområden
- Svårigheter att nå fram till föräldrarna
- Svårigheter när föräldrarna har olika synsätt

7.3 Pedagogernas strategier som används när svårigheter uppstår

Andra temat belyser olika strategier som har synliggjorts utifrån förskollärarnas uttalanden av deras agerande när svårigheter uppstår.

7.3.1 Agerandet vid orosanmälan

I temat redovisas och analyseras pedagogers agerande när svårigheter med föräldrar uppstår. Pedagog 1 och 2 tar upp situationer där man gjort en anmälan om att det finns en problematik kring ett barn:

Inte går in och förklara runt anmälan, "du får ringa vår chef så får du information, men vi får inte lov att berätta något". Utan hänvisa till chefen, "jag förstår att du är upprörd men vi har anmälningsplikt, vi får inte prata med dig om detta" (Pedagog 1)

Pedagog 1 agerar genom att hänvisa föräldrarna till förskolechefen, vi tolkar pedagogen som tydlig vad hens ansvarsområde är i situationen. Likaså är pedagogen tydlig med vem som föräldern kan vända sig till. Enligt vår uppfattning kan denna strategi skapa en trygghet hos förskolläraren, i och med att föräldrarnas behov av en förklaring skickas vidare till förskolechefen.

Pedagog 2s agerande redogörs i följande citat:

Vi gjorde en orosanmälan och föräldern blev jättearg. Jag berättade för föräldern att jag måste göra detta annars gör jag tjänstefel. Jag förklarade och föräldern blev lugnare när hen fick förklarat varför jag [pedagogen] gjorde en orosanmälan. (Pedagog 2)

Vår förståelse av händelsen är att pedagogen agerar genom att tydliggöra sitt ansvar i situationen och föräldern visar ett lugn när en förklaring ges. Persson & Tallberg Broman (2002) hävdar att föräldrar är osäkra vad de ska ha för roller och lägger mycket ansvar på förskollärarna. Föräldrarna har kanske inte fått till sig en tydlig information kring orosanmälningar och visar därför en upprördhet i situationen.

7.3.2 Erbjuder föräldrastöd

Pedagog 3 beskriver sitt agerande i en händelse där mötet med föräldern blir en svårighet. Pedagogen tar upp Familjecentrum som ett familjestöd, där stöd ges för vårdnadshavarna i deras föräldraskap.

Jag erbjöd att prata med Familjecentrum. Hur man kan tänka på ett annat sätt, men föräldrarna ville inte. Jag som pedagog erbjöd till och med att följa med första gången, för stöttning och det här (Pedagog 3)

Vi förstår agerandet som sådant att pedagogen erbjuder sin kompetens och stöttning för att skapa en trygghet och förtroende till föräldern. Pedagogen erbjuder olika institutioner som en vägledning samt synliggör den roll pedagogen har i situationen men också visa på att Familjecentrum har ytterligare kompetens för svårigheter som kan uppstå. Sandberg & Vuorinen (2007) styrker pedagogens kompetens som kan utgöra en trygghet för föräldrarna. Författarna lyfter vikten av att pedagogen belyser den för att föräldrarna ska få en ökad tillit. Det kan vi koppla till Jonsdottir & Nyberg (2013) som säger "trygga föräldrar ger trygga barn och trygga barn lär sig" (s. 63). Vi tolkar pedagogernas agerande som en god möjlighet att skapa en trygg atmosfär hos föräldern och genom det utgöra en trygghet för barnets bästa.

7.3.3 Förklara vad läroplanen säger

Nedan citerar vi pedagog 5 och 6 vilket vi förstår handlar om deras sätt att agera i mötet med föräldrar:

Prata utifrån barnet när man pratar med föräldrarna och utifrån läroplanen är nog viktigt. (Pedagog 5)

När vi märker att föräldrar har lite svårt att ta till sig vissa saker så relaterar vi alltid till vår läroplan och varför vi gör som vi gör. Det har vi alltid i ryggen, så att vi agerar professionellt. (Pedagog 6)

Deras strategi i svårigheter tolkas vara att lyfta läroplanen. Styrdokumenten är en bra utgångspunkt för att förskolan ska kunna samarbeta med föräldrarna. Den kan skapa dialoger inriktat mot arbetet med barnet och hur det kan utformas (Jonsdottir & Nygren, 2013; Jensen & Jensen, 2008; Sandberg & Vuorinen, 2007). Göthlin och Widstrand (2012) tydliggör vikten av att själv reflektera över sitt sätt att uttrycka sig i kommunikation med andra. Hur individen väljer att formulera sig i kommunikation med andra påverkar hur mottagaren tar emot budskapet. Uttrycker sändaren ord som *måste* eller *bör* skapas begränsade monologer, formulerar sändaren budskap utifrån egna uppfattningar och känslor skapas tillfällen att ha potentiella berikande dialoger (Göthlin & Widstrand, 2012). Beroende på hur pedagog 5 och 6 uttrycker sig gällande läroplanen kan föräldrarna uppfatta arbetet med läroplanen utifrån olika perspektiv. Persson och Tallberg Broman (2002) beskriver hur förskollärare kan känna sig ifrågasatta i deras profession, när föräldrasamverkan har fått en större roll i förskolans verksamhet. Hem och förskola kan ha olika synsätt om hur verksamheten ska utformas för att skapa goda förutsättningar för barn att lära och utvecklas. Föräldrarna får ett utökat inflytande och ett gott samarbete är strävansvärt. Vi tolkar som att strategin att förklara styrdokumenten, kan vara en del i att forma ett sådant samarbete.

7.3.4 Lyssna med empati och skapa dialog

Utifrån pedagogernas beskrivning av deras agerande mot föräldrarna ser vi att samtliga pedagoger har ett förhållningssätt gentemot föräldrarna som innefattas av empati. Förskollärarna lyssnar och sätter sig in i föräldrarnas situation. Vi citerar deras beskrivningar nedan:

Vi vill att föräldrar ska ha inflytande och vara delaktiga. Vi lyssnar på föräldrarnas behov och synpunkter. Att vi lyssnar av föräldrarna, vi ska komma överens och att alla ska känna sig nöjda. (Pedagog 1)

Prata utan att någon blir upprörd, föräldrar får säga sitt och vi får säga vårt. Hur vi och föräldrarna upplever det. Jag skulle säga som det är, berätta hur vi jobbar och tänker. Fråga dem: "hur gör ni när det uppstår sådana situationer, när det blir så?" (Pedagog 2)

Prata med föräldrarna. "Hur gör ni hemma? Känner ni igen detta? Hur kan vi göra så att vi gör lika?" Så det blir lika världar för barnet. (Pedagog 3)

Det handlar om givande och tagande, så att man hittar det som är det bästa för barnet. Så att man för en dialog hela tiden. Erfarenhetsmässigt när man stött på sånt man egentligen tycker är jättekonstigt, den här åsikten eller det här önskemålet, är det viktigt att man ändå visar att man lyssnar, ger dem tid att berätta vad de tycker, tänker och vilka önskemål de har. Alltså lyssna, lyssna, lyssna och sedan ge en respons på det. "Ja jag förstår vad du menar", att man visar att jag har hört och jag förstår. (Pedagogen 4)

Att man pratar med föräldrarna, inte på ett dömande sätt för man vet ju aldrig någons situation eller hur de har det. Ödmjukhet tror jag man får ha. Att man inte i kommunikationen på något sätt tar fram egna värderingar, att det inte kommer från ens privata jag, utan att det är någonting man har lärt sig [utbildning] tror jag är viktigt. (Pedagog 5)

Det pratar vi jättemycket om och vi säger till dem [föräldrarna] att "era känslor är era känslor och det är inget fel". Men ni måste berätta det för oss. Sen kan vi ha en diskussion där vi bekräftar eller förklarar [förskollärarnas perspektiv]. (Pedagog 6)

Pedagogerna arbetar efter att skapa ett samarbete med föräldrarna där de kan finna möjlighet att dela med sig av varandras tankesätt. Exempelvis tolkar vi pedagog 2 som lyhörd mot föräldrarna och är tydlig med att låta föräldrarna få delge sina tankar och funderingar. Pedagogen berättar sin upplevelse i händelsen och pedagogen visar sedan utrymme att låta föräldrarna uttrycka sin upplevelse. Utifrån vår tolkning ser vi att pedagogernas förhållningssätt gentemot föräldrarna är att visa empati, lyssna och sätta sig in i föräldrarnas situation. Det kan vi koppla till NVC där känsla och behov utgörs i kommunikation. NVC beskriver behov som att i samtal ser individen utifrån andras behov och tillvägagångssättet för att kunna nå fram och bli eniga i en situation, där vardera parter är nöjda (Strumska-Cylwik, 2012). Pedagogerna beskriver som vi tyder att lyssna in föräldrarna och pedagog 1 lyfter att: *"det som är bra i ett samtal är ju att vi ska kunna komma så att alla är nöjda"*. Pedagog 1 lyfter som vi uppfattar det att har föräldrarna ett behov av att kommunicera, är det av betydelse att alla blir eniga och nöjda efter samtalet.

Föräldrar kan ibland uttrycka sig på ett utmanande sätt mot personalen. I sådana situationer är det fördelaktigt att ta hjälp av empati (Kinge, 2015). Författaren betonar att individer kan ha en oro inom sig som då ligger till grund för ett destruktivt beteende. Empati gör det möjligt för förskolepersonalen att bemöta föräldrarna där förståelse och respekt för deras inre önskan eller behov framträder i kommunikationen. Förskolepersonalen kan då få en förståelse för föräldrarnas agerande ur ett annat perspektiv. Kinge (2015) beskriver hur en monolog karakteriseras av att sändaren kommunicerar med föga intresse för den andras perspektiv eller uttryck. Dialogen å andra sidan har en öppenhet och lyhördhet till den andra partens position och yttranden. Mottagaren har på grund av sin öppenhet möjlighet ta in andra aspekter om en situation eller ett fenomen, som i sin tur kan utvidga det egna perspektivet. Vi förstår det som att alla pedagoger i studien strävar efter en dialog och inte en monolog utifrån ovanstående citat. Pedagog 4 gör det mycket tydligt i intervjun: *"Lyssna, lyssna, lyssna och sen ge en respons på det. "Ja jag förstår vad du menar". Att man visar att jag har hört och jag förstår."* Pedagog 4 poängterar i hög grad vikten av att lyssna och kan då förstås ur ett perspektiv där dialogen har en stor betydelse för att skapa ett gott samarbete i både enklare och mer problematiska situationer. Pedagog 4 lyfter också respons på det som föräldrarna precis har sagt. Kinge (2015) beskriver empatisk förståelse och empatisk kommunikation. Att ha ambitioner att få en förståelse för den andra parten och individens emotioner och söka tolka dem. Därefter kommunicera tillbaka den tolkning som gjorts till den andra parten. En sådan kommunikation kan skapa ett förtydligande av känslor och upplevelser men också skapa möjligheter för den andra parten att reflektera över sina emotioner och behov (Kinge, 2015; Göthlin & Widstrand, 2012). Vi tolkar det som att empati tillsammans med NVC möjliggör att dialogen kan skapas i sådana sammanhang (Göthlin & Widstrand, 2012).

För att göra det tydligare lyfter vi ytterligare ett citat från pedagog 4s intervju: *“man får ju liksom ha tänkt igenom att jag förstår hur du menar men det här står vi för. Vi tycker såhär. Att man är tydlig med det.”* Det kan vi förstå som ett sätt att kommunicera tillbaka det som förskolläraren har observerat i själva samtalet för att sedan förklara pedagogen och kanske till och med arbetslagets perspektiv på situationen. En sådan respons tolkar vi är i enlighet med Kinges (2015) beskrivning av att individer i vissa situationer behöver uttrycka sitt eget perspektiv i dialog med andra för att bistå den andra parten stöd. Mottagaren leder samtalet och kan uttrycka pragmatiska förklaringar för att sändare och mottagare ska kunna komma överens i slutändan (Kinge, 2015). Utifrån Kinges (2015) förklaring finner vi liknelser med NVC där observation, känsla, behov och handling är fundamentala för att skapa dialog.

7.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis har vi analyserat fram sex olika strategier som förskollärarna uttrycker sig använda när det upplevs finnas svårigheter i föräldrasamverkan:

- Hänvisa till förskolechefen
- Förklara sitt eget agerande i en konflikt
- Erbjuda föräldrastöd från förskola och annan institution
- Förklara vad läroplanen föreskriver
- Försöka skapa dialog
- Lyssna med empati

8. Diskussion

I diskussionsdelen besvaras frågeställningarna. Resultatet diskuteras och problematiseras utifrån frågeställningar och syfte där vi tar upp det som vi menar har varit intressanta att lyfta.

8.1 Svårigheter som pedagoger upplever

Resultatavsnittet har redovisat pedagogers upplevelser av olika svåra situationer där förskollärare och föräldrar har olika synsätt runt vad som är det bästa för barnet. Det har gett oss svar på vår frågeställning:

- Vilka situationer upplever förskollärarna som svåra när det finns olika synsätt hos föräldrar och förskollärare kring barnets bästa?

Resultatanalysen beskriver tre olika situationer som kan upplevas svåra i föräldrasamverkan:

- Svårigheter när det finns olika synsätt på ansvarsområden
- Svårigheter att nå fram till föräldrarna
- Svårigheter när föräldrarna har olika synsätt

Ett flertal pedagoger har beskrivit att det förekommer olika synsätt mellan pedagoger och föräldrar men en pedagog tar likaså upp svårigheter av att det kan finnas olika synsätt mellan föräldrarna.

8.1.1 Vem ansvarar för vad?

Jensen & Jensen (2008) diskuterar rollfördelning och ansvar mellan pedagoger och föräldrar. Författarna lyfter pedagogerna som ansvariga för att skapa en god relation och skapa tillfällen att samtala med föräldrarna. Hemmet ska känna en trygghet av att pedagogerna tar det ansvaret i relationen (Jensen & Jensen, 2008). Vi ser det som betydelsefullt att ha kontinuerliga samtal med föräldrar för att förskolan ska kunna arbeta utifrån barnets bästa och följa upp barnets utveckling. Därmed anser vi att det är viktigt med pedagogernas tydlighet i vem som har ansvar för vad i samverkan och vad det delade ansvaret är. Vi har Jensen (2015) i åtanke gällande tydlig kommunikation. För att kommunikationen ska ske explicit, kan felaktiga tolkningar undvikas i större utsträckning (Jensen, 2015). Skolverket (2016) betonar förskolans ansvar i det anseendet att vara tydliga med vilken roll förskolepersonalen har i arbetet med barnen och ändamålet med deras arbetssätt. Det skapar tillfällen så föräldrar ges möjlighet att vara delaktiga i verksamhetens utformning (Skolverket, 2016). Vi ser en upprepning från ett flertal pedagogers svar kring den problematik som otydliga rollfördelningar och ansvarsområden genererar. Samarbetet tycks försvåras när det finns otydliga gränssättningar.

8.1.2 Hur kan pedagoger och föräldrar mötas halvvägs?

En del pedagoger har upplevt situationer där föräldrar och förskolepersonalen haft olika synsätt på hur arbetet kan se ut för att barnet ska utvecklas. Pedagogerna beskriver sitt arbetssätt i förskolan och hur föräldrarna kan stötta barnet i utvecklingsprocessen. För att förtydliga lyfter vi fram pedagog 2s beskrivning: *“Vi förklarade hur vi jobbar men vi såg att föräldrarna gjorde inget för att han skulle utvecklas.”*

Föräldrar och pedagoger tolkas inte ha en gemensam kommunikationskanal, i studiens beskrivna dilemman. Vi ställer oss frågan hur parterna kan mötas halvvägs om de inte förstår

varandras synsätt? Enligt respondenternas uttalanden ser de vikten av att dela med sig av varandras tankesätt för att hitta ett gemensamt arbetssätt för barnet. Jensen & Jensen (2008) beskriver pedagogernas uppgift att visa en förståelse och vara närvarande mot föräldrarna vilket vi kopplar till pedagogernas uttalanden.

Svårigheter tycks även grunda sig i att föräldrarna inte alltid har samma uppfattning och vill inte ta till sig det som pedagogernas framför. Konsekvenserna av att parterna inte samarbetar kan sätta barnet i kläm mellan hem och förskola. Vi anser att pedagogerna har ett ansvar för barnet men att det är föräldrarna som har det yttersta ansvaret. Med det menar vi på att pedagogerna behöver respektera föräldrarnas åsikter även fast de har annorlunda synsätt. Kan inte pedagoger och föräldrar hitta ett sätt att mötas, tänker vi att pedagogen kan återkomma vid ett senare tillfälle och avgöra då om det finns behov av ett uppföljningssamtal. Jensen & Jensen (2008) menar på att det kan vara till en fördel att återkomma med samtal om pedagogen är osäker i bemötandet och behöver samla sig och reflektera i sitt eget agerande.

8.1.3 Förskollärarnas uppfattningar om den egna yrkesrollen

Vi har i analysen uppmärksammat hur svårigheter kan påverkas av förskollärarnas uppfattningar om den egna yrkesrollen. Ivarson Jansson (2001) skriver att vissa pedagoger anser sig ha kompetensen att tillämpa och förespråka ett arbetssätt som mest lämpligt för barnets lärande och utveckling. Det ingår i det isärhållande principen som förklarats tidigare (Tallberg Broman, 2009). Vi förstår det som att vissa pedagoger anser att förskolan och dess personal har en hög kompetens i hur barnet kan stöttas i sin utveckling. Då kan det lätt uppfattas som att föräldrarna inte har samma kompetens. Andra pedagoger närmar sig föräldrarna med ett serviceinriktat synsätt. Förskollärarna är tydliga med att uppmärksamma föräldrarna och deras synsätt i dilemman. Både isärhållande- och serviceinriktade synsättet kan skapa dilemman i mötet med föräldrarna (Tallberg Broman, 2009; Ivarson Jansson, 2001). Vi har blivit medvetna om att det varken finns ett rätt eller fel utan att det handlar om en balansgång för att möta den specifika situationen och föräldern på ett professionellt sätt.

8.2 Strategier som används när svårigheter uppstår

I resultatanalysen framträder sex olika strategier som studiens respondenter beskrivit sig använda i samtal med föräldrar. Det besvarar vår frågeställning:

- Vilka olika sätt att agera säger sig förskollärarna använda sig utav för att hantera denna typ av situation?

Strategierna som lyfts fram i förskollärarnas svar är

- Hänvisa till förskolechefen
- Förklarar sitt eget agerande i en konflikt
- Erbjuder föräldrastöd från förskola och annan institution
- Förklara vad läroplanen
- Försöker skapa dialog
- Lyssna med empati

8.2.1 Bemötandet vid orosanmälan

Vi uppmärksammade intressanta tankar när pedagogerna beskrev sina strategier kring orosanmälningar. Jensen & Jensen (2008) styrker vikten av att pedagogerna sätter sig in i föräldrarnas situation med ett empatiskt förhållningssätt och visar ett engagemang genom att stötta föräldrarna när svåra situationer uppstår. Pedagog 1 går in och förklarar tydligt sitt ansvar att inte diskutera anmälningar med föräldrarna. Vi ser en viktig del i att pedagogerna visar en stöttning och empati gentemot föräldrarna när svårigheter uppstår och föräldrar behöver stöd. Uppstår situationer där pedagoger inte får gå in och diskutera i situationen anser vi att det är väsentligt att uppmärksamma föräldrarna på det från början. Pedagogen är tydlig med det och hänvisar till sin chef. Vi kan se det som ett stöd mot föräldrarna att tydliggöra vart de kan få hjälp och en förhoppning att kanske lugna föräldrarna med det för stunden.

Pedagog 2 beskriver sin strategi, där föräldrarnas reaktion är att bli upprörda och de vill ha en förklaring från pedagogerna varför en anmälan gjorts. Pedagogen går in och förklarar sitt ansvar att göra en anmälan om det finns ett behov för det. Våra funderingar går mot hur raka pedagoger ska vara när föräldrar vill ha en förklaring? Vi ser vikten av att pedagogerna är tydliga och ärliga genom att tydliggöra sitt ansvar utifrån sin yrkeskompetens. Visar pedagogerna en uppriktighet från början tror vi att föräldrarna blir betydligt säkrare i vem som har huvudansvaret. Vi tror att det kan bli lätt att bortse från problemet om pedagogerna tar det personligt och inte förhåller sig till sitt ansvar och yrkesprofession.

8.2.2 Hur samtal kan formas

Markström (2005) lyfter informella och formella samtal, det kan upplevas som en svårighet i hur pedagogerna ska bemöta föräldrar. Författaren menar på att samtalen kan vara formella för att sedan ändras och bli mer informella i samtalet. Med det menar vi att pedagogernas samtal kan bli skiftande och vi ser en svårighet i hur samtal ska föras så föräldrar känner en förståelse. Jensen och Jensen (2008) och Vourinen et al. (2014) betonar att pedagoger ska kunna möta föräldrar med olika personligheter och behov. Med det ser vi en betydelse att pedagoger får rikligt med kompetens och erfarenhet för att bli trygga i sin roll när svårigheter uppstår.

Dialog uppfattar vi vara en viktig grund i föräldrasamverkan, där både informella och formella samtal involverar samarbetet mellan pedagoger och föräldrar. Ivarson Jansson (2001) skriver hur dialogen med fördel kretsar kring barnet och hur parterna uppfattar vad som är barnets bästa redan från början. Författarens beskrivning av detta informationsutbyte ser vi därför som av stor vikt så att det redan från början sker en öppen dialog som kretsar kring ömsesidighet. Den strategin tycks ge goda förutsättningar för att parterna ska komma överens beroende på situationen. Markström (2005) lyfter hur dialoger där parterna meddelar varandra deras erfarenheter och kunskaper rörande barnet kan skapa en mer fullständig bild av barnet och dess omvärld. Det synliggör även de olikheter som föräldrar och pedagoger har kring barnsyn och fostran (Markström, 2005). Vi tolkar det som att dialogen skapar möjlighet att diskutera parternas olika perspektiv istället för att det sker argumentationer. Det överensstämmer med NVC som strävar efter att synliggöra och förstå andra och sina egna behov, känslor och kunna sätta ord på dessa (Göthlin & Widstrand, 2012). Vi drar liknelser med vad tidigare forskning har redovisat. Dialog tolkas vara en strategi som möjlig åtgärd för att skapa samarbete mellan

hem och förskola (Markström, 2005; Ivarson Jansson, 2001; Bladini, 2004; Vourinen et al., 2014; Jensen & Jensen, 2008).

8.2.3 Läroplanens betydelse

Niss och Söderström (2015) skriver om vikten att lyfta in styrdokument i samtal och diskutera hur dessa förvaltas i verksamheten. Det kan ge föräldrar en trygghetskänsla av att förskolan arbetar med fokus på barnets bästa (Niss & Söderström, 2015). Under analysprocessen blev vi medvetna om att det är betydelsefullt att fundera över vad läroplanen säger, så det blir tydligt varför läroplanen används och hur den uppfattas av förskollärarna. Vi lyfter fram pedagog 6s uttalande från resultatet:

När vi märker att föräldrar har lite svårt att ta till sig vissa saker så relaterar vi alltid till vår läroplan och varför vi gör som vi gör. Det har vi alltid i ryggen, så att vi agerar professionellt.

Det blir väldigt tydligt att läroplanen är ett bra stöd i föräldrasamverkan. Genom att pedagogerna lyfter läroplanen kan föräldrarna ges en tydligare förklaring till varför pedagogerna arbetar på ett visst sätt. Det är dock en fördel att reflektera över hur styrdokument lyfts och förklaras så det sker i dialog och inte utifrån en monolog (Göthlin & Widstrand, 2012; Jensen, 2015). Vi tänker att det är värdefullt att ta stöd från läroplanen för att hitta ett gemensamt arbetssätt med föräldrarna. Det kan ge föräldrarna en trygghet att pedagoger lyfter styrdokument i situationer där olika uppfattningar förekommer.

8.2.4 Lyssna med empati

Vi tolkar samtliga pedagogers beskrivningar av en strategi i mötet med föräldrar som att *lyssna med empati*. Vi drar liknelser till Bladini (2004) som i sin avhandling tar upp perspektivtagande. I situationer som upplevs svåra i mötet med föräldrar kan det vara bra att söka förstå situationen utifrån deras perspektiv (Bladini, 2004). Det menar vi möjliggörs om individer lyssnar med empati och har en empatisk förståelse. Kinge (2015) betonar dock att i en sådan situation är det viktigt att vara varsam så inte den empatiska förståelsen leder till att individer axlar den andras emotionella tillstånd. Författaren skriver att det står i motsats till vad empati innebär (Kinge, 2015). I ett sådant skede är det lätt att mottagaren uttrycker sig på liknande sätt (Kinge, 2015). Vi ser det inte som eftersträvansvärt i den meningen att empati ska skapa förståelse och åstadkomma dialoger. Är pedagogerna medveten om detta menar vi ändå att det kan skapas tillfällen för hem och förskola att samarbeta istället för att motarbeta varandra. Barnets bästa kan i den meningen få ges tillträde att vara i centrum. Resultatet av detta kan vara som Jensen och Jensen (2008) lyfter, att föräldrarna känner sig respekterade. Det kan likaså ge föräldrarna en trygghet i att förskollärarna lyssnar på deras tankar och försöka förstå dem. Som flerparten av förskollärarna i vår studie framfört samt vad Jonsdottir och Nygren (2013) beskriver kan den trygghet som föräldrarna känner för förskolan och personalen skapa trygghet hos barnet.

Utifrån resultatredovisningen ser vi inte Markströms (2005) resultat av att förskollärare kan tendera att vilja utbilda föräldrarna i deras föräldraskap. Vår uppfattning är att förskollärarna som vi har intervjuat inte har uttalat sig i de termerna. Studien har därmed skillnader i de strategier som förskollärarna uttrycker sig ha i jämförelse med Markströms (2005) avhandling.

8.3 Slutdiskussion

Som vi nämner i inledningen har vi haft en önskan att söka mer kunskap om hur föräldrasamverkan kan se ut. Förskollärare kan agera i situationer där föräldrar och pedagoger har olika synsätt av vad barnets bästa är. Vi funderade på vilka situationer som kan uppstå och vilka förskollärares strategier var. I intervjuerna med förskollärarna gavs vi varierande svar på vilka situationer som upplevdes svåra i föräldrasamarbetet. Vi uppmärksammade hur pedagogerna yttrade sig olika i vad svårigheter innebär. Utifrån svaren som pedagogerna gav kan vi konstatera att svårigheter kan uppfattas på skilda sätt. Innan studien hade vi en uppfattning om att samverkan är komplex men inte att den var så skiftande som resultatavsnittet visade.

Samtliga deltagande förskollärare i våran studie skildrar olika typer av svårigheter. Vilket var förundransvärt för oss. Med det menar vi på att det är väsentligt att pedagoger är trygga i att möta svårigheter. Föräldrar har olika behov som de vill få tillgodosedda och pedagoger ska bemöta och tillämpa dessa i den mån det är möjligt. I slutskedet av studien har vi fått med oss förskollärarnas berättelser och fått ytterligare erfarenheter som vi kommer ha med oss inför framtida professionen. Vi fann en glädje i att välja detta fokusområdet, det har gett oss ny kunskap i hur vi kan agera när vi ska finna ett samarbete med föräldrar. Pedagogerna som deltog i vår undersökning var positivt inställda till vårt val av område och lyfte vikten av samverkan. Vi ser fram emot att med den nyfunna förståelsen kunna använda och ta hjälp av verktygen när det behövs. Att se svårigheter som en möjlighet att utvecklas och inte undvika dessa situationer.

8.4 Fortsatt forskning

För vidare forskning skulle det varit intressant att undersöka samverkan från föräldrarnas perspektiv för få en bredare förståelse. Genom att intervjua föräldrar för att få en förståelse för vad deras upplevelser är kring samverkan. För att få en inblick om vilket synsätt föräldrar har på förskolan och pedagogers roll när parterna har olika synsätt på vad som är bäst för deras barn. Det hade likaså varit intressant att utforska hur samverkan ser ut i mångkulturella förskolor. Under vår studie har vi tagit till oss att svårigheter gällande olika synsätt mellan föräldrar och pedagoger kan variera. En tanke hade varit att även då intervjua förskollärares upplevelser och strategier i mötet med föräldrarna. Hur föräldrar och förskollärare finner möjligheter att mötas när språket kan sätta gränser mellan samarbetet. Dessa två områdena hade båda varit intressanta utvecklingar av studien för att få ytterligare kunskap att bemöta alla föräldrar.

9. Referenslista

- Alvehus, J. (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. Stockholm: Liber AB.
- Bladini, K. (2004). *Handledning som verktyg och rum för reflektion. En studie av specialpedagogers handledningssamtal*. (Doktorsavhandling, Karlstads university studies, 1403-8099; 2004:64). Karlstad: Universitetstryckeriet. Tillgänglig: <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:5804/FULLTEXT01.pdf>
- Broberg, M., Hagström, B., & Broberg, A. (2012) *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Cox, E., & Dannahy, P. (2005). The value of openness in e-relationships: using Nonviolent Communication to guide online coaching and mentoring. *International journal of evidence based coaching and mentoring*, 3(1), 39-51.
- Eriksson-Barajas, K., Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Eriksson-Zetterquist, U., & Ahrne, G. (2015). Intervjuer. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 35–54). Stockholm: Liber AB.
- Guvå, G., & Hylander, I. (1998). *Att tillägna sig grounded theory* (FOG rapport, 1998:43). Institutionen för pedagogik och psykologi, Linköping universitet.
- Göthlin, M., & Widstrand, T. (2012). Nonviolent communication. I I. Hakvoort & B. Friberg (red.), *Konflikthantering i professionellt lärarskap*. (s. 129-150). Malmö: Gleerups.
- Harju, A. & Tallberg Broman, I. (2013). *Föräldrar, förskola och skola- om mångfald, makt och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Harnett, J. (2012). Reducing discrepancies between teacher` espoused theories and theories-in-use: an action research model of reflective professional development. *Education action research*, 20(3), 367-384. Doi: 10.1080/09650792.2012.697397
- Hjalmarsson, M. (2014). Enkäter till förskollärare. I A. Löfdahl, M. Hjalmarsson & K. Franzén (Red.), *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. (s. 157–165). Stockholm: Liber AB.
- Houchens, G, W., & Keedy, J, L. (2009). Theories of practice: understanding the practice of educational leadership. *Journal of thought*. 44(3-4), 49-61. Doi: 10.2307/jthought.44.3-4.49
- Ivarson Jansson, E. (2001). *Relationen hem – förskola. Intentioner och uppfattningar om förskolans uppgift att vara komplement till hemmet. 1990-1995*. (Akademisk avhandling, Pedagogiska institutionen, Umeå universitet, 0281-6768; 60). Umeå: Umeås universitets tryckeri. Tillgänglig: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:156233/FULLTEXT01.pdf>

- Juncadella, C, M. (2013). *What is the impact of the application of the Nonviolent communication model on the development of empathy? Overview of research and outcomes.* (Master of science, School of Health and Related Research, University of Sheffield, 142). Tillgänglig: https://www.cnvc.org/sites/default/files/NVC_Research_Files/Carne_Mampel_Juncadella.pdf
- Jensen, E., & Jensen, H. (2008). *Professionellt föräldrasamarbete.* Stockholm: Liber AB.
- Jensen, M. (2015). *Interpersonell kommunikation.* Lund: Studentlitteratur.
- Jonsdottir, F., & Nygren, N. (2013). Erkännande, empowerment och demokratiska samtal. I A. Harju & I. Tallberg Broman (red.), *Föräldrar, förskola och skola. Om mångfald, makt och möjligheter* (s. 59-77). Lund: Studentlitteratur AB.
- Josefsson, B. (2007). *Strategi för samverkan - kring barn och unga som far illa.* Stockholm: Myndighet för skolutveckling.
- Kinge, E. (2015). *Empati. Närvaro eller metod?* Lund: Studentlitteratur AB.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun.* Lund: Studentlitteratur AB.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun.* Lund: Studentlitteratur AB.
- Markström, A-M. (2005). *Förskolan som normaliseringspraktik – en etnografisk studie.* (Doktorsavhandling, Linköping Studies in Pedagogic Practices, 1653-0101; 1). Linköping: UniTryck. Tillgänglig: <https://pdfs.semanticscholar.org/e6c9/c7014b7de36f0c9f2a900933497c704a54eb.pdf>
- Niss, G., & Söderström, A-K. (2015). *Samarbete i förskolan - för barnens skull.* Lund: Studentlitteratur AB.
- Petersen, V. (2011). Att leda samarbetet mellan skola och hem. I E. Jensen & O. Löw (Red.), *Pedagogiskt ledarskap. Om att skapa goda relationer i klassrummet* (s. 175-190). Malmö: Gleerups.
- Persson, S., & Tallberg Broman, I. (2002). Det är ju ett annat jobb: Förskollärare, grundskollärare och lärarstuderande om professionell identitet i konflikt och förändring. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 7(4), 257-278. Doi: 1401-6788
- Rennstam, J., & Wästerfors, D. (2015). Att analysera kvalitativt material. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder.* (s. 220-236). Stockholm: Liber AB.
- Rosenberg, M. (1999). *Nonviolent Communication: A Language of Compassion,* Encinitas, CA: PuddleDancer Press.
- Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2007). *Hem och förskola. Samverkan i förändring.* Stockholm: Liber AB.

- Vourinen, T., Sandberg, A., Sheridan, S., & Williams, P. (2014). Preschool teacher's views on competence in the context of home and preschool collaboration. *Early child development and care*, 184(1), 149-159. Doi: 10.1080/03004430.2013.773992
- Skolverket. (2016). *Läroplanen för förskolan. Lpfö98. Reviderad 2010*. Stockholm: Fritzes.
- Skolverket (2012). *Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan. Pedagogisk dokumentation*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2808>
- Strumska-Cylwik, L. (2012). Giraffe language and jackal language: a study of two opposite communication rituals. *Malaysian journal of communication*, 28(1), 1-16.
- Suarez, A., Lee, D. Y., Rowe, C., Gomez, A. A., Murowchick, E., & Linn, P. L. (2014). Freedom Project: Nonviolent communication and mindfulness training in prison. *SAGE open*, 2014(4), 1-10. doi: 10.1177/2158244013516154
- Svensson, P., & Ahrne, G. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 17–31). Stockholm: Liber.
- Tallberg Broman, I. (2009). "No parents left behind": Föräldradeltagande för inkludering och effektivitet. *Educare*, 1653-1868(2-3), 221-240. doi: 978-91-7104-113-5
- Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber AB.
- UNICEF Sverige. (2009). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. Stockholm: UNICEF Sverige.
- Uzun, T., & Ayik, A. (2017). Relationship between Communication Competence and Conflict Management Styles of School Principals. *Eurasian Journal of Educational Research*. 68(2017), 167–186. doi: 10.14689/ejer.2017.68.9
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

10. Bilaga 1 - presentationsbrev

Hej!

Våra namn är Lovisa Malmqvist och Emma Martinsson och går vår utbildning på Göteborgs Universitet. Vi läser nu vår 6e termin och det är dags för oss att göra vårt examensarbete med start 1 november och kommer skriva fram till januari 2018. Vårt valda område är konflikthantering där vi vill undersöka hur pedagoger ser på samverkan mellan hem och förskola, vårt fokus är hur pedagogerna arbetar för att öka kvaliteten när samverkan mellan hem och förskola är bristfällig.

Vår tanke är att vi ska intervjua 2–3 förskollärare på er förskola, vårt upplägg är att vi kommer ha ca 5 intervjufrågor och dessa samtal kommer vi spela in med hjälp av en diktafon för att bearbetningen av vårt material ska underlätta. Vi anpassar tid och plats efter vad som passar er bäst. Medverkan är naturligtvis frivillig och anonym, samt väljer ni vilka frågor ni vill besvara.

Var vänlig och meddela medverkan till någon utav oss på mejlen.

Vi behöver senast få ett svar 6 november

Med vänliga hälsningar

Lovisa Malmqvist

lovisasofie@gmail.com

Emma Martinsson

emmamartinsson37@gmail.com

11. Bilaga 2 – intervjufrågor

1. Har du upplevt svårigheter i relationer med föräldrar där barnets bästa kan hamna i kläm?
2. På vilket sätt, berätta mer?
3. Hur agerar du i sådana situationer?
4. Hur kan föräldrarna påverka sådana situationer?
5. Vilka är dina erfarenheter av vad som fungerar bra i mötet med föräldrar när du och föräldrarna har olika syn på vad som är bäst för barnet?
6. Vad är det viktig i föräldrasamverkan enligt dig?
7. Något att tillägga?

12. Bilaga 3 – fallbeskrivningar

Kalle 5 år

Kalle är väldigt livlig och tycker inte om att sitta still varken i samling eller måltiderna. Pedagogerna får ofta säga till Kalle att sitta kvar vid bordet, de andra barnen blir påverkade av att Kalle inte sitter still då dem också hellre vill springa runt. Vid upprepade tillfällen har även Kalle varit utåtagerande mot de andra barnen och en av pedagogerna. Pedagogerna väljer efter samtal med förskolechefen att ta upp detta med föräldrarna. Men föräldrarna har ett annat synsätt på situationen, de hävdar att Kalle inte är utåtagerande och föräldrarna har inte upplevt något av detta hemma, föräldrarna påpekar dock att de andra barnen inte är snälla mot Kalle och inte låter han få vara med i leken.

Hur agerar du som pedagog mot föräldrarna?

Lisa, 4 år

Personalen på förskolan har uppmärksammat hur Lisa ofta leker själv och tar nästan aldrig initiativ till kontakt med andra barn på avdelningen. Andra barn söker sig inte heller till Lisa för att leka. När en pedagog tar upp detta på ett utvecklingssamtal bemöts hon utav två upprörda föräldrar som menar på att det är förskolans jobb att se till att Lisa får kompisar och Lisa ska inte behöva känna sig utanför bara för att personalen inte klarar av att lära de andra barnen att få med Lisa i deras lek.

Hur kan en sådan situation hanteras?

Tor, 1 1/2 år

Tors föräldrar är väldigt tydlig i att han ska bara sova en halvtimme efter lunchen för att han har svårigheter att sova på nätterna. Förskollärarna och barnskötaren upplever Tor som väldigt trött och ledsen på eftermiddagarna och tror att det kan bero på den korta sovstunden han får på dagen.

Hur skulle du bemöta föräldrarnas önskan och Tors eventuella behov av mer sömn?